ՏԱՐԻ 48 ԹԻՒ 2861 — ԿԻՐԱԿԻ — 1331 ՁԷՄԱՁ ԻՒԼ ԱԽԷՐ 26 — ՄԱՅԻՍ 19 — 1 ՅՈՒՆԻՍ

JOURNAL ARMÉNIEN
MANTOUM-I-EPKIAR
54, Grand' Rue de la S. Porte, 54
Constantinople
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՑՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՕՐՍԻ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻՆ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՕԼԻՍ ՊԱՅԿԸ ԵՒ ՀԱՅՑԷՍՊԻՐ, ԹԻՒ 54
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆՍ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊԷՏՔ Է ՑԱՐԵՆ

Մանկական Էջերեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

منظومهٔ افکار ارمنیه یوم غزته
صاحب امتیاز اوحانس قریه
دار اداره باب عالی جاده‌سنده نومره ۵۴

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԵԿ.	ՎԵՑԱՄՍ.	ԵՌԱՄՍ.
Գիւղայ համար	80 Ղրշ.	45	25 Ղրշ.
Դուռնանները համար	80 »	45	25 »
Արտասահմանի »	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անդամի համար տարի 5 դրշ., մէջ աւելի դրուելիք ծանուցմանց համար ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ

ՓԱՐԱ 10 — ❋ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ ❋ — 10 ՓԱՐԱ

ՀԱՅ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ ՀԱՄԵՐԱՇԽ ԵՆ ՈՐՈՎՀԵՏԵՒ... ՔԻՉ ԿԸ ԽՕՍԻՆ

Համերաշխութեան գաղափարը Ազգ. Երեսփ. ժողովին մէջ գտնուած է վերջապէս... ՔԻՉ ԽՕՍԻԼ։

Ցաւալի է որ այս ազնուր գիւտը ուշ մնաց, հազիւ Սահմանադրութենէն հինգ տարի վերջ։ Եթէ սկիզբէն կարելի ըլլար քիչ խօսելու դժուարին արուեստը սորվեցնել, կը թուի թէ շատ մը փորձութիւններէ պիտի խնայուէին մեզմէ, եթէ քիչ մըն ալ հոգ տարուէր դրամփոխները աւելցնելու։

Արդարեւ Երեսփ. ժողով մը, որ ինքնապաշտպանութեան տարբերական սկզբունքներէն ալ զուրկ է, ո՛չ բանակ ունի ո՛չ նաւատորմ իր կոնակը ծածկելու համար, պարտաւոր է շրջահայեաց և զգօնամիտ ըլլալ, մանաւանդ զգուշանալ դատարկաբանութենէ։ Ազգային Տագնապին ներկայ շրջանը վերջապէս քիչ խօսելու արուեստին ընտելացուց մեզ։ Երանի՜ թէ այս զգուշաւորութիւնը տեւական ըլլայ։ Օգտակար կ'ըլլայ մեզի։

Երեւակայեցէք, երբ իւրաքանչիւր կոտակցութիւն կանխաւ տա՛ հասկացուցեան գայ թէ պէտք է իրմէ մէյմէկ հոգի խօսի, և այնուհետեւ դիմում ըլլայ ընդհանուրին, որ իր մեծամասնութեամբը կ'որոշէ ըլլալիքը։

Ցաւալի է որ մինչեւ հիմա այսպէս չեղաւ։

Պիտի շարունակուի՞ այս լռասիրութիւնը։ Կը կասկածինք։ Տագնապին վախանը պիտի ցուցնէ թէ համերաշխութիւնը մեր մէջ ի՞նչ կերպով կ'մրնոտի վերջապէս։ Ներկայ զգուշաւորութիւնը ատեան մը անխուսափելի է, ներքին և արտաքին կուսակցութիւններուն համար։ Ինչպէս երբեմն շատախօսութիւնը, հիմակ ալ սակաւախօսութիւնը կրնայ թաքթիքի մտ ծառայել։

Մասնաւորապէս շնորհաւորելի է Վարդգէս էֆ.ն իր սակաւախօսութեան համար, զոր ուրբաթի դռնփակ նիստին մէջ ցոյց տուաւ, երբ Վարչութեան յայտարարութեան ընթերցումն վերջ առաջարկեց իսկ և իսկ փակել խնդիրը, առանց այլ և այլ բացատրութիւններու։ Դժբախտաբար այս սակաւախօսութիւնը քիչ մը իրաւամբ ծայրայեղ կը նկատուի, և կ'առաջարկուի որ Ազգ. Ժողովը արտայայտուի իր կարգին և Վարչութեան տայ ուղղութիւն մը, լուսաբանուելով ամէն եղեռնոց վրայ։ Ինչ տարբերութիւն ուրեմն հին լեզուանութեան և արդի տեսակ մը լռութեան միջեւ։ Բայց խնդիրը ա՛յն է թէ այս պահուս Ազգ. Ժողովին մէջ խոր խաղաղութիւն կը թագաւորէ, և ասիկա՝ միմիայն քիչ խօսելուն, կարգաւ և կանխաւ որոշուած չափով խօսելուն հետեւանքով։ Կ'ըսուի թէ օրինակը տարափոխիկ է. երանի թէ ասիկա ալ տարափոխիկ ըլլար, և Ազգ. Օրէնդիր Ժողովը իր ներկայ ու ապագայ կազմով յաջողէր հետեւիլ արտայայտուելու արդի ապդուեղանակին, որ քիչ խօսելուն մէջ կը կայանայ։

Եւ այն ատեն պիտի տեսնէք թէ խնդիրներ ինքնին կը լուծուին օգակ առ օգակ, և այս Ազգին ծոցը խղրատող պառակտումները, փեռեկումները կը բուժուին ի չահ ընդհանուրին։ Անցած չորս տարին մեծ կորուստ մըն է այխաստութեան համար։ Եթէ բացի գոցի նման ատ հանգամանք ունեցող խնդրոյն մէջ անգամ կարելի ըլլար լռութեան դիմելու վասեմ համակերպութիւնը, բնաւ տեղի պիտի չտեսնէինք ծանօթ դէպքերը, որոնց հետեւանքը եղող փոխադարձ կասկածներուն հետքը տակաւին բոլորովին անյայտ եղած չէ։

Եթէ Երուսաղէմի խնդրոյն մէջ ալ, դեռ այս վայրկեանին, կարելի ըլլայ կաղապարուիլ Ազգ. տագնապին ներշնչած հաստաբաշխութեան ոգին վրայ, այդ խնդիրն ալ մէկ նիստի մէջ կը վերջանայ, և թերեւս աւելի օգտակար և հաստատուն արդիւնքով քան երբ շարունակուի կերպի և դայրոյթի չորհնդ տարուան մէթոդը, որուն սակայն բոլոր պատասխանատուութիւնը անիրաւութիւն կ'ըլլայ ծանրացնել արդի Երեսփ. ժողովին վրայ։ Անոր իսկական պատճառները աւելի հին են և հեղինակութիւնը աւելի... Ամենապատիւ և Վսեմապատիւ։

Եթէ քիչ խօսելու այս թէեւ վերջամուտ բայց ոսկեղինիկ սկզբունքը տեւական դրոշմ ըլլայ մեր Ազգ. Ժողովին, կեդրոնի և Դաւառի կրթական հարցը կընայ դրուիլ նոյն իսկ ամէնէն յառաջդիմական հիմերու վրայ։ Բոլոր ազգային կամ թաղային վարժարանները կը կազան երկու հեռաքի վրայ. պիւտժէի անկանոնութիւն, ուսուցչական նորանոր պահանջներ ժամանակի պէտքերուն և իրականութեանց ուժգնութեան հետեւանքով, երկրին քաղաքական նոր դրութեան թերմամբ կրթական ծրագրի յաւելումներ կամ յապաւումներ։ Ասանք կը կարօտին անմիջական լուծումի։ Միւս կողմէ ազգային-ընտանեկան և ազգային-կրօնական կեանքի ուղղութեան կենսական խնդիրը. ամուսնական օրէնքներու և եկեղեցիին ու Ազգին յարաբերութեանց սա կամ նա՛ ձեւով նոր կարգադրութեան մը պէտքը, կամ հինին արդի պէտքերուն համեմատ ուժեղացումը։ Պէտքերը ո՛րքան շատ և ո՛րքան խօսուն են, զանոնք գոհացնելու կամ լուծելու մէթոդը քիչ խօսելով միայն կարելի է հայթայթել։ Քիչ խօսելու վարժ ազգերը գործնական կ'ըլլան։ Անհաւաներն ալ այնպէս չեն։

Ուրեմն շարունակենք սա՛ մեր դեռ երէկի գեղեցիկ վարժութիւնը, և աւանդութեան վերածենք զայն մեզի համար։

ԳԵՐՄԱՆ ԿԱՅՍԵՐ ԱՂՋԻԿԸ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ ԼՈՒԻԶ ԵՒ ԻՐ ՓԵՍԱՆ ԻՇԽԱՆ ԷՐՆԷՍԹ ՕԳՍԻՍԹ ՔԸՄՊԸՐԼԷՆՏԻ
որոնց ամուսնութիւնը կատարուեցաւ անցած շաբթու Պերլինի մէջ

ՀԱՅՏՈՒԹԻՒՆԸ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԵՑԱՒ

Բրօթօքոլներու բաւական կարեւոր պարութայ մը կայ մէջտեղը, որոնց վրայ զատ զատ պիտի վիճաբանին և պիտի համաձայնին պատուիրակները։ Բայց խնդիրը ա՛յն է թէ հաշուութիւնը ստորագրուած է հիմա, ճիշդ ա՛յն բնագրին տակ զոր Մեծ Տէրութիւնները պատրաստեցին Լոնտոնի դեսպանաժողովին մէջ և յանձնեցին Սըր Է.ուսարտ Գրէյի, որ Ուրբաթ օր պատուիրակները իրեն մօտ հրաւիրեց և ստորագրել տուաւ։ Այդ բնագիրը անմիջապէս վերջ կը դնէ թշնամութեանց, և կը պարտաւորէ երէկի հակառակորդները վերսկսիլ վաղը իրենց պատերազմին առաջ սովորական քաղաքական դիւանագիտական յարաբերութեանց, ցուցնելով նոր սահմանագլուխներուն զինուորները։ Վիճաբանութիւնները ո՛րքան երկար և ո՛րքան յուզումնալից ըլլան բրօթօքոլներու կէտերուն շուրջ, կրկին զէնքի դիմելու վախը չկայ այլ ևս, որովհետեւ Մեծ Տէրութիւնք բարոյապէս իրենք պատասխանատու են այլեւս խաղաղութեան պահպանման։ Դժուարին խնդիր մը ծագելուն պէս, հո՛ն է անխոնջն Սըր Է.ուսարտ Կրէյ, որ իսկոյն կը միջամտէ և իր որոշումին կշռոյթով, դժուարութիւնը գետին կը նետէ։

Արդէն չի կարծուիր որ մանրամասնութեանց մէջ դժուարութիւններ ծագին, որովհետեւ երկու շաբաթէ ի վեր Լոնտոնի մէջ պատուիրակները ա՛յնքան խօսեցան իրարու հետ և Տէրութեանց դեսպաններուն հետ, որ իրենց միտքը յայտնի եղաւ փոխադարձ զոհողութիւններու նկատմամբ, զորս հարկ պիտի ըլլայ ընել երկրորդական հարցերուն շուրջ։

Աւելի տոմարիք ըլլալ կը խոստանայ Բարիզի Ելմտական Ժողովը, տոմարիք՝ առանց պատերազմի ո և է երկիւղի, այլ ա՛յն պատճառաւ որ այս Ժողովին մէջ յայտնապէս պիտի պարզուի պատերազմիկ տէրութիւններուն ելմտական իրական կացութիւնը, և իբր բաց գիրքի մէջ կարելի պիտի ըլլայ կարդալ ա՛յն անխուսափելի զիջումները՝ զորս Թուրքիա և Պալքանեան Տէրութիւնք պիտի պարտաւորուին ընել՝ Եւրոպայի սեղանաւորական—քաղաքական աչխարհին դիւրութիւններէն օգտուելու համար։ Երկու կողմերն ալ իրենց իրական, պահեստի, արտասովոր բոլոր աղբիւրները ցամքեցուցին ծանօթ արդիւնքով պատերազմին համար։ Հիմա ամենքն ալ ծարաւի են դրամի, թէ՛ կառավարութիւնները՝ հանրային սպասարկութիւնները շարունակելու համար, և թէ անոնց ժողովուրդները պատերազմին պատճառաւ հասարակաց խաթարեալ տնտեսութիւնը վերահաստատելու համար։ Սովորական չեն կրնար ըլլալ երբոր՝ — Երանի՜ անոնց, ըսաւ, որոնք իրարու յարմար և իրենց նուիրական պարտքերու գիտակցութիւնովը կ'ամուսնանան...

Օր. Հերմինէ կաս կարմիր կարած էր արդէն, իր սրտին մէջ մեծ եռուզեռ մը կար։ Ցուզուած էր բոլորովին։ Վրոյրի խօսքերը մեծ ներգործութիւն մ'ունեցած էին անոր վրայ։ Սրտին զարկը Վրոյրն անգամ կը լսէր։ Այլքերը կը վառէին։

Ուստի երբ Վրոյր իր վերջին խօսքն արտասանեց, Օր. Դանիէլեան չի կրնալով ինքզինքը զսպել.

— Ա՜խ... մը ըրաւ ու ձեռքը դէմքին տարաւ։

Վրոյր յանկարծակիի եկաւ։ Ընդոստ շարժում մը ըրաւ, գլուխը ցնցեց։ Չի կրցաւ իր զարմանքը բռնել։

Ի՞նչ կար, ի՞նչ եղած էր Հերմինէ։ Ի՞նչ ունէր արդեօք։ Հիւանդ էր տիրէ։ Ինչո՞ւ այդպէս ըրաւ։

Վրոյր բան մը չէր գիտեր թնականաբար, թէեւ ներքին ձայն մը բաներ մը ի՛ըսէր։

— Ի՞նչ կայ, ի՞նչ ունիք, հիւանդ եք արդեօք, հարցուց Վրոյր գգուռտ, գուրգուրալեղ չեշտով մը։

Օր. Դանիէլեան աւելի եւս զգածուեցաւ։ Չի կրցաւ իր արցունքները զսպել, որոնք յորդառատ սկսան վազել անոր այտերն ի վար։

Ի՞նչ մնաց պիտի խենթենար Վրոյր։ Այդ ազնիւ աղջկան աղի արցունքները, որոնք սիրոյ համար թափուած առաջին արցունքներէն էին, խլնչացուցին Վրոյրի բարի սիրտը։ Ան ալ սկսաւ լալ, չէր գիտեր ինչո՞ւ...

— Ի՞նչ ունիք, օրի՛որդ, կ'աղաչեմ ըսէ՛ք... Չիս պիտի խե դեցնէք հիմակ, հիւանդ եք...

Օր. Հերմինէ ճիգ մը ըրաւ։ Բաներ մը պիտի ըսեր, բայց երբ չի կարողացաւ, ըսաւ.

— Ո՛չ... հեծեց ու ձայնը քիչիկ մը բարձրացաւ, որուն համար ինքն ալ վախ զգալով, կարծես մեծ ճիգ մը ըրաւ ձայնը զսպելու համար։

Վրոյր հակցաւ թէ հիւանդ չէր իր աչակերտուհին։ Ի՞նչ ունէր հապա։

— Ա՜հ, ի՞նչ ունիք, ուրեմն, հարցուց յայտնի կսկիծով մը, արդեօք ե՞ս եմ պատճառը, ձեզի մեա՞ս մը հացուցի մթնէ առանց գիտնալու...

Վրոյրի այս կերպ խօսիլը աւելի զզվեցուցիչ էր, որ դնալով իր վարմունքին անհեթեթութիւնը, գլուխը ծռեց և ազապատանքով մը,

— Ներեցէ՛ք, մի՛ւսիւ, հեծեց, ներեցէք ինծի...

— Ի՞նչ կայ, ուրեմն, սիրելիս... Արդեօք վիշտ մը պատճառեցի ձեզի... ըսէ՛ք կ'աղերսեմ...

— Ո՜հ, ո՛չ... քա՛ւ լիցի... ըսաւ հերմինէ. Չանալով աչքերը սրբել եւ ինքզինքը բռնել...

— Շատ լաւ ուրեմն... ի՞նչ պատահեցաւ որ կուլաք...

— Ձեր աշակերտուհին ըլլալու արժանի չե՛մ... հեծեց Հերմինէ նորէն սկսելով արտասուել, և ձեռքը դէմքին տանելով ծածկեց զայն, կամենար կարծես։

— Անդիակա՞ռակը... վատահ եղիր, սիրելիս, թէ ո՛չ թէ իբրեւ աշակերտուհիս, այլ իբրեւ քոյրս և նո՛յնիսկ քրոջմէ՛ս աւելի սիրած եմ զքեզ...

Առաջին խոստովանութիւնն էր այս։

Հերմինէ զգաց, վեր առաւ գլուխը, աչքերուն մէջ կը կարդացուէին անակնկալ յոյսի մը իրականացման գիտակցութիւնը։ Թախիծ կար անոնց մէջ։ Անոր տամուկ ակնարկը կարծես ծպիտ մը ուներ։ Թեպետեմ ամպերէ, որոտումներէ ու թնդունկեցներէ եռաք, յանկարծ փայլող արեւի ճառագայթներուն տակ տաք մուկ բնութեան առաջին զուարթութիւնն էր ան։

Վրոյր երկու ձեռքերուն մէջ առաւ Հերմինէի կարմիր ու խաւիչ այտերը։ Համբոյր մը դրոշմեց անոնցմէ մէկին վրայ, համբոյր մը դողդոջ շրթներով։

(Շարունակելի)

ՀԱՅՏՈՒԹԵԱՆ ԿՆՔՈՒՄԸ ԵՒ "ԹԱՆԻՆ,,

ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ ՍՈՒԳԻ ՕՐԸ

Երէկուան «Թանինի» խմբագրականին.— Հաշտութիւնը կնքուելու վայրկեանէն սկսեալ օսմ. պետութեան և պալքանեան դաշնակիցներուն միջեւ պատերազմը պաշտօնապէս վերջ գտաւ։ Սակայն մեր հոգեկան տկարութիւնները նկատի ունենալով սա կէտը ընդհանուրին ուշադրութեան կը յանձնենք թէ հաշտութիւնը կնքուելով վտանգը մէկ կողմ առնուած չըլլար։

Հաշտութենէն յետոյ հանգստութեան անձնատուր ըլլալ մեր հին սովորութիւններէն է, և եթէ գոնէ այս անգամ այդ վտանգաւոր շրջանէն առանց սայթաքելու անցնինք, ապրելու իրաւունք ստացած պիտի ըլլանք։

Վտանգը երկուք է, մէկը վաղահաս և ժամանակաւոր. իսկ միւսը հեռաւոր ու մշտնջենական... Վաղահաս վտանգը Պալքաններու խառնակ կացութենէն առաջ կուգայ։ Դաշնակիցները չատ ուշ հասկցան թէ հաշտութեան կնքումէն առաջ իրենց միջեւ խնդիրներ արծարծելը շատ խակ քաղաքականութեան նշան է։ Սերպիա և Յունաստան միայն մետասներորդ ժամուն հասկցան թէ պատերազմը անխուսափելի է։ Արդ, հաշտութեան ներորդ ժամուն հասկցան թէ պատերազմը անխուսափելի է։ Արդ, հաշտութեան ստորագրութենէն վերջն ալ, ինչպէս առաջ, Պալքաններու մէջ մեր խօսելու իրաւունքը պիտի պահենք։ Դաշնակիցներու թէ բաժանման և թէ միացած մնալու — ինչ որ շատ անհաւանական է — պարագաներուն ալ մենք մեր դիրքը պիտի պահպանենք։

Պէտք է մտածենք որ երէկուան կընքուածը հաշտութիւնը չէր այլ անոր նախաբանը. հաշտութեան մէկ կարեւոր մասը կապուած է Բարիզի ելմտական խնդիրներուն, իսկ միւս մասը յանձնուած է մեծ տէրութեանց։ Օսմ. պետութեան գոյութիւնը կապակցութիւն ունի այդ երկու վճիռներուն, որով պատերազմական վիճակը շարունակելի պէտք է համարել և ըստ այնմ պատրաստ ըլլալ։ Հաշտութեան վերջնական կնքումէն ետքն ալ ամէն օսմանցի պարտաւոր է միշտ արթուն մնալ, փրկութեան նպատակի մը ձգտիլ։ Վերջին եօթը ամիսներուն մեր կրած նախահարձերը, պարտութիւնները, բարոյական և նիւթական կորուստները ամէն վայրկեան մեր աչքին առջեւ ցցուած պէտք է մնան։ Ազգը եթէ իր մութ, արատաւոր անցեալը մոռնայ, իր ապագային տէր չի կրնար ըլլալ։ Մեր նպատակը ամփոփուիլ է, բայց կրկին ընդարձակելու նպատակով ամփոփուիլ և տարիք ներկայացած պարտչին մեր վեց հարիւր տարուան պատմութիւնը, պատիւը իր տեղը բերել։ Ազգ մը միայն իր պատմութիւնով, պատմութիւնը կենդանացնելով է որ կրնայ ապրիլ։

Օսմ. պետութեան պատմութիւնը ունի շատ փառաւոր և ոսկայն շատ ալ ցաւագին էջեր։ Սակայն ոչ մէկ պատմական ազէտ մեր վերջին ազէտին հետ չի բաղդատուիր։ Ոչ մէկ ժամանակ օսմանցիութիւնը այչքան անարգանքներու, ջարդերու, բռնութեանց չենթարկուեցաւ։ Ամէն պետութիւն ալ կը պարտուի սակայն ոչ մէկ ժամանակ այնքան վատոյժ և անգոյն պարտութեան ենթակայ եղած չէինք։ Եթէ այսքան անմխիթար և ամօթալի պարտութիւն մը համեմատութիւնով մեր մէջ հակազդեցութիւն մը առաջ չբերէ, եթէ մեր հոգւոյն մէջ հաստատուն կամք մը չարթնցնէ, դարձեալ ինքզինքիս ամենամեծ թշնամին պիտի ըլլանք։

Թուրքիա ո՛րքան պէտք ունի Բարիզի Ժողովին բարեացակամութեան՝ նաեւ պատճառներով, նոյնքան ալ պէտք ունի Պալքանեանք։ Ասոնց իրարու դէմ այս օրերս ունեցած հակառակութիւնը կրնայ պատերազմի յանգիլ. բայց քարեբախտաբար Բարիզ չատ մօտ է Լոնտոնի։ Եթէ Սըր Է.ուսարտ Կրէյ դիւանագիտական ճախճախաւուտքէն կրցաւ ազատել հոն ընկղմողները. Մ. Բիշոնի համար աւելի դիւրին է Պալքանեան պետութիւնները ուշադրել, անոնց գրամական օժանդակութեան ամէն միջոց գլանալով, նոյն իսկ գլանալ սպառնալով։

Եւրոպա, Բարիզի Ժողովին մէջ պարզուելիք կացութեան հետեւանքով, երկար տարիներ իր յանձն առնելիք փոխառութեանց շնորհիւ պատերազմիկներուն վրայ պիտի ունենայ իմաստակութեան սեւակ մը իրաւունք։ Եւ երբ խորհինք թէ բարեկարգութիւն, զարգացում երկրի մը համար գլխաւորաբար դրամէն կախում ունի, դիւրին է մակաբերել թէ Բարիզի Ժողովը ի՛նչ բարեբար յեղաշրջում առաջ բերելու կոչուած է վերջացող արիւնոտ տասնմէկ տարի։

ԹՈՒՐՔԻԱ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,,Ի (60)

ՈՒԽՏԻ ՃԱՄԲԷՆ

ՎԷՊ՝ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ — ԳՐԵՑ՝ ԳԷՈՐԳ ՄԵՍՐՈՊ

Ա. ՄԱՍ
ԵՐԱԶՆԵՐ ՈՒ ՊԱՏՐԱՆՔՆԵՐ

Ա. ԳԼԱՌԱ

ԵՐՋԱՆԻԿ ՕՐԵՐ

«Ամուսնի ընտրութեան մէջ չի սխալելու համար, ուրեմն, ինչպէս ըսի, կարեւոր է արթնութիւն և կիրքերու զսպում։ Արթո՛ն ըլլալու է չի խաբուելու համար։ Արթուն ըլլալու է անյարմար մէկու մը հետ միութիւն չի կազմելու համար։ Արթո՛ւն ըլլալու է, դրամի, չանուն զոհ չերթալու համար։ Վերջապէս արթուն ըլլալու է իրեն յարմար ամուսին մը, իսկ ամուսին մը գտնելու և անոր հետ մէկ մարմին մը կազմելու՝ երջանիկ զոյգ մը կազմելու համար։ Հարկ է նաեւ կիրքերը զսպել դաստիարակութիւնը չի բթացնելու համար։ Պէտք է միշտ խոհեմութիւնով վարուիլ։ Ուշադրութիւն ընելու է որ ամէն երիտասարդի համար սրտի բաբախումը միեւնոյնը չէ։ Ամէն բաբախում ճշմարիտ սիրոյ արտայայտութիւն պէտք չէ նկատել։ Ցրիտրդի մը սիրոյ կրնայ ամէն երիտասարդի ներկայութեան բաբախել, բայց այդ բոլոր երիտասարդները իրարու ամուսին չեն կրնար նկատուիլ։ Պէտք է ազէկ քննել և զգոյշ ըլլալ թէ ո՞ր երիտասարդն է աւելի որ թէ՛ ֆիզիքապէս և թէ՛ բարոյապէս յարմարագոյնն է օրիորդի մը համար իրարու ամուսին։ Այս քննութիւնը և զգուշութիւնն ալ տեսակցելով, գաղափարի փոխանակութիւնով և միեւնոյն ատեն կրթեալ ծնողքներու օգնութիւնով կրնան ըլլալ։ Հակառակ պարագային թշուառութիւն ու դժբախտութիւն միայն կ'ըլլայ հետեւանքը»։

Այնուհետեւ Վրոյր սկսաւ քանի մը անյարմար զոյգերու նկարագիրը տալ։ Օր. Հերմինէ ծանօթներուն մէջէն իսկ մէկ երկու օրինակներ բերաւ և ցուցուց թէ ո՞րքան թշուառ եղած են անոնք։ Անոնցմէ մին շահասիրութեան զոհ էր. միւսը կիրքերուն ազդեցութեան տակ կատարուած դժբախտ զոյգ մըն էր և ուրիշ մը անյարմար տարիքով ամուսնացած ցաւագար ու թշուառ զոյգ մը։

Երբ ասոնց ծանօթ թշուառութեան, մշտնջենի վիշտերուն նկարագիրը կ'ընէր Վրոյր, Օր. Դանիէլեանի սիրտը կը խշխշար կարծես։ Դողդես կը զգար թէ ինքն ալ անոնց նման թշուառութիւններու պիտի մատնուէր, եթէ իր սրտին չանսար, մտիկ չընէր իր ներքին զգացումներուն, որոնք մի միայն Վրոյրի համար ծնած էին...

Ուստի երբ Վրոյր այս խօսքերը կ'ընէր, օր. Դանիէլեան, կարծես ներքին ձայնի մը անսալով, կ'ուզէր իր սիրտը բանալ, իր կասկածները փարատել ու օգնութիւն խնդրել Վրոյրէն։

Այս միջոցին Վրոյր իր խօսքը վերջացնելով.

— Երանի՜ անոնց, ըսաւ, որոնք իրարու յարմար և իրենց նուիրական պարտքերու գիտակցութիւնովը կ'ամուսնանան...

Օր. Հերմինէ կաս կարմիր կարած էր արդէն, իր սրտին մէջ մեծ եռուզեռ մը կար։ Ցուզուած էր բոլորովին։ Վրոյրի խօսքերը մեծ ներգործութիւն մ'ունեցած էին անոր վրայ։ Սրտին զարկը Վրոյրն անգամ կը լսէր։ Այլքերը կը վառէին։

Ուստի երբ Վրոյր իր վերջին խօսքն արտասանեց, Օր. Դանիէլեան չի կրնալով ինքզինքը զսպել.

— Ա՜խ... մը ըրաւ ու ձեռքը դէմքին տարաւ։

Վրոյր յանկարծակիի եկաւ։ Ընդոստ շարժում մը ըրաւ, գլուխը ցնցեց։ Չի կրցաւ իր զարմանքը բռնել։

Ի՞նչ կար, ի՞նչ եղած էր Հերմինէ։ Ի՞նչ ունէր արդեօք։ Հիւանդ էր տիրէ։ Ինչո՞ւ այդպէս ըրաւ։

Վրոյր բան մը չէր գիտեր թնականաբար, թէեւ ներքին ձայն մը բաներ մը ի՛ըսէր։

— Ի՞նչ կայ, ի՞նչ ունիք, հիւանդ եք արդեօք, հարցուց Վրոյր գգուռտ, գուրգուրալեղ չեշտով մը։

Օր. Դանիէլեան աւելի եւս զգածուեցաւ։ Չի կրցաւ իր արցունքները զսպել, որոնք յորդառատ սկսան վազել անոր այտերն ի վար։

Ի՞նչ մնաց պիտի խենթենար Վրոյր։ Այդ ազնիւ աղջկան աղի արցունքները, որոնք սիրոյ համար թափուած առաջին արցունքներէն էին, խլնչացուցին Վրոյրի բարի սիրտը։ Ան ալ սկսաւ լալ, չէր գիտեր ինչո՞ւ...

— Ի՞նչ ունիք, օրի՛որդ, կ'աղաչեմ ըսէ՛ք... Չիս պիտի խե դեցնէք հիմակ, հիւանդ եք...

Օր. Հերմինէ ճիգ մը ըրաւ։ Բաներ մը պիտի ըսեր, բայց երբ չի կարողացաւ, ըսաւ.

— Ո՛չ... հեծեց ու ձայնը քիչիկ մը բարձրացաւ, որուն համար ինքն ալ վախ զգալով, կարծես մեծ ճիգ մը ըրաւ ձայնը զսպելու համար։

Վրոյր հակցաւ թէ հիւանդ չէր իր աշակերտուհին։ Ի՞նչ ունէր հապա։

— Ա՜հ, ի՞նչ ունիք, ուրեմն, հարցուց յայտնի կսկիծով մը, արդեօք ե՞ս եմ պատճառը, ձեզի մեա՞ս մը հացուցի մթնէ առանց գիտնալու...

Վրոյրի այս կերպ խօսիլը աւելի զզվեցուցիչ էր, որ դնալով իր վարմունքին անհեթեթութիւնը, գլուխը ծռեց և ազապատանքով մը,

— Ներեցէ՛ք, մի՛ւսիւ, հեծեց, ներեցէք ինծի...

— Ի՞նչ կայ, ուրեմն, սիրելիս... Արդեօք վիշտ մը պատճառեցի ձեզի... ըսէ՛ք կ'աղերսեմ...

— Ո՜հ, ո՛չ... քա՛ւ լիցի... ըսաւ հերմինէ. Չանալով աչքերը սրբել եւ ինքզինքը բռնել...

— Շատ լաւ ուրեմն... ի՞նչ պատահեցաւ որ կուլաք...

— Ձեր աշակերտուհին ըլլալու արժանի չե՛մ... հեծեց Հերմինէ նորէն սկսելով արտասուել, և ձեռքը դէմքին տանելով ծածկեց զայն, կամենար կարծես։

— Անդիակա՞ռակը... վատահ եղիր, սիրելիս, թէ ո՛չ թէ իբրեւ աշակերտուհիս, այլ իբրեւ քոյրս և նո՛յնիսկ քրոջմէ՛ս աւելի սիրած եմ զքեզ...

Առաջին խոստովանութիւնն էր այս։

Հերմինէ զգաց, վեր առաւ գլուխը, աչքերուն մէջ կը կարդացուէին անակնկալ յոյսի մը իրականացման գիտակցութիւնը։ Թախիծ կար անոնց մէջ։ Անոր տամուկ ակնարկը կարծես ծպիտ մը ուներ։ Թեպետեմ ամպերէ, որոտումներէ ու թնդունկեցներէ եռաք, յանկարծ փայլող արեւի ճառագայթներուն տակ տաք մուկ բնութեան առաջին զուարթութիւնն էր ան։

Վրոյր երկու ձեռքերուն մէջ առաւ Հերմինէի կարմիր ու խաւիչ այտերը։ Համբոյր մը դրոշմեց անոնցմէ մէկին վրայ, համբոյր մը դողդոջ շրթներով։

(Շարունակելի)

ւսաքի բաց մը և գործունէութեան ասնդ մը չարթննայ մեր մէջ, վստահ ըլլանք թէ մենք բացարձակապէս մեռած ենք...

Զմեռելու համար երկու բան պէտք է. բարոյապէս բարձրանալ և եւրոպական իմաստով աշխատիլ... Մեր կարգ մը շրջանակները թերեւս շատ պիտի ուրախանան։ Սակայն ըստ մեզ օսմ. պետութեան համար ամէնէն սգալիր և սեւ օրը երէկուան հաշտութեան կնքման օրն է։

Այս, օսմանցի ազգին սուգի օրն ալ մայիս 17ն է։

Եթէ մեր կրօնը թոյլ տար՝ պիտի պահանջէինք որ բոլոր օսմանցիները սեւ հագնելու պարտաւորող օրէնք մը հրատարակուէր։ Սակայն այդ սուգը մեր սրտերուն մէջ կը կարդացուի։ Եթէ մենք ապրելու իրաւունք ունինք, այդ սուգը միայն մայիս 17ին չէ, այլ մինչև մեր վրէժը լուծելու մինչոցին սրտերնուս մէջ կը կրենք։

Ո՞վ պարտուած, արհամարհուած, «բէրիչան» օսմ. ազգ. ո՞վ իսլամական ազգ, որ դեռ մինչեւ երէկ քեզի «ուշխութիւն» ընող ազգերէն ծեծ կերար և կրմնցուցիր անոնց վրայ ունեցած տիրապետութիւնդ, էֆէնտիութիւնդ։ Եթէ կ'ուզես Աստուծոյ առջեւ բաց ճակատով ելնել, և քեզի յաջորդող սերունդներէն զզուանքով չյիշուիլ, այս վայրկեանէն սկսեալ մի՛ կենար, լա՛ց. բայց կիներու նման լացով մի բաւականանար։ Այր մարդու նման աշխատէ և բարձրացիր...

Ասիոյ նայէ՛ սակայն այն «միւպարէք» Բուսիլիէն աչքդ մի՛ հեռացներ։

ՀԱՐՈՒՍՏԸ ՉԻ ՍԻՐՈՒԻՐ

Թէեւ Օրմանեան Ս.ի սկզբունքը ա՛յն է որ մարդ իր ընկերութեան օգտակար ըլլալու համար նախ իր անձին օգտակար ըլլալու է, և թէեւ այս սկզբունքը ճիշդ է բոլոր յաջողածներուն համար, բայց Լոնտոնաբնակ միլիոնատէր Հէնրի Բօչիլի կարծիքը այսպէս ըլլալ չի թուիր։ Միլիոնատէրը անցեալ օր Լոնտոնի մէջ ներկայացնել տուաւ իր մէկ կատակերգութիւնը՝ «Կրեսոս» անունով, Թերեւս այս թատերախաղը ապրուած կեանքին համառօտութիւնն է։ Թատերախաղին մէջ կը տեսնուի խեղճ մը միլիոնատէր մը, որ չի կրնար ինքզինքը սիրել տալ, ճիշդ այն պատճառաւ որ հարուստ է...։ Իրաւ է որ իրեն կնիկներ չեն պակսիր, բայց կը զգայ թէ ինք իրեն համար չէ որ անոնցմէ կը սիրուի, իր ոսկին է որ կը հրապուրէ զանոնք... Կրեսոս կրնայ ամէն բան գնել, բայց ոչ ոք պարզեւ կուտայ անոր իր սիրոը. ասի սոսկալի բան է։

Բայց ինչէն է որ միլիոնատէրը չի սիրուիր ինքզինքն համար։ Ընդհակառակն կը կարծուէր թէ անիկա անկուտ խնդճէ մը չատ աւելի քախտաւորութիւն ունի կիներուն հանդէպ ըլլալու, և երազուած սէրը ստանալու, բաւական է որ համակրելի կերպարանք ունենայ... Բոլոր ամէնները կը գանեն իրենց կատարիչը, նոյն իսկ երբ ոսկէ ըլլան։

Մէյ մը թէ անա. Կրեսոս տեսակ մը ջղային հիւանդութեամբ բռնուած է, որ կ'արգիլէ զինքը հաւատալէ անկեղծ զգացումի մը։ Ճշմարիտ բարեկամներ չունի, որովհետեւ իր վերաբերմամբ սկեպտիկութիւնը կը հեռացնէ զանոնք, և եթէ սիրող կին մը յանկարծ մերժէր իր նուէրները, դարձեալ պիտի ըսէր ինք.— Այս կնոջ խելքը միաքը դրամի վրայէ։ իր անշահախնդրութիւնը ոսկոսի կը դնէ...

Կրեսոս չատ կը նեղուի կեանքին մէջ երջանկութեան անհրաժեշտ եղող զգացական գոհունակութիւններ չգտնելուն համար։ Բայց յանցանքը իրն է... Սիրոյ մէջ, ինչպէս բարեկամութեան մէջ, պէտք է մարդ ինք իր էութենէն բան մը դնէ. պէտք է հաւատալ ըրածին։ Պարապ տեղը չէ որ Կուպիոնի (Սիրոյ աստուածը) աչքերը փակուած են լաթով մը... Երբ Եւա Ադամին երեւցուց նշանաւոր խնձորը, Ադամ կերաւ զայն առանց նայելու թէ մէջը որդ կա՞ր։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԷՅԻԴ ԻՍՐԻԽԻՆ ՈՒԹԸ ՊԱՀԱՆՋՈՒՄՆԵՐԸ

Եէմէնէն կը գրուի Եգիպտոսի «Էլ Ահրամ» թերթին թէ Սէյիտ Իսրիխ ուրը պահանջումներ ներկայացուցած և յայտարարած է որ անոնց ընդունելութենէն ետք միայն կարելի է համաձայնութիւն կնքել իր և օսմ. կառավարութեան միջեւ։ Այդ պահանջումները հետեւեալներն են.

1.— Վարչային անկախութիւն հրատարակել, օսմ. տէրութեան գերիշխանութիւնը պահպանելու պայմանաւ։

2.— Օսմ. կառավարութիւնը չմիջամտէ Իսրիխի պատկանող վայրերուն ներքին գործերուն։

3.— Իսրիխի էմիրութեան դրօշին վրայ լուսնին և մահիկի նշաններէն զատ երկու կողմերուն վրայ կրօնական խօսքեր գրուած ըլլան։

4.— Խաղաղութեան և պատերազմի ատեն զինուորական ծառայութիւնը տեղւոյն վրայ կատարուի։

5.— Իսրիխի չրջանակին պատկանող տեղերու նահանգներուն մէջ գանձուելիք մաքսաւորքը Էմիրութեան պատկանի։

6.— Ցիչեալ չրջանակին մէջ Շերիի արամադրութիւններ գործադրուին, արքաներէնը պաշտօնական լեզու ճանչցուի և ուրիշ լեզու չգործածուի և Գալսոյ հետ կատարուելիք թղթակցութիւնները արաբերէն լեզուով ըլլան։

7.— Երկաթուղի, հեռագրի և հեռագրի հասոյթները Էմիրութեան պատկանին։

8.— Այն գործերու մասին Երեսի. ժողովի գումարումէն առաջ Սուլթանական իրաւէ հանուի, պետական բարձրաստիճան պաշտօնատարի մը և մարտանաւի մը միջոցաւ զրկուի և Էմիրութեան որոշիլիք մէկ տեղին մէջ մեծ հանդիսաւորութեամբ կարդացուի։

Եէմէն եկող և վերոյիշեալ տեղեկութիւնները պարունակող նամակին մէջ կ'ըսուի թէ Սէյիտ Իսրիխ 90 թնդանօթ և 200,000 հրացան ունի։

ՆԱԻԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆԸ ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ

Շոգենաւային ընկերութեանց գործակալներուն դիմողութիւններուն հետեւանքով, Նաւահանգիստի վերատեսչութիւնը խուզարկել տուաւ այն գօտին, ուր պատահեցան նաւային վերջին երկու աղէտները։ Եւ որովհետեւ բան մը չգտնուեցաւ, նոյն վերատեսչութիւնը շրջաբերականով մը իմացուց շոգենաւային ընկերութիւններուն թէ նաւահանգիստին անցքը ո՛և է վտանգ չի ներկայացներ այլեւս։ Գործակալութիւնները կը քննդատեն այն եղանակը, որով կատարուեցաւ խուզարկութիւնները։ Այս պատճառով ո՛չ մէկ շոգենաւ կը մեկնի նաւահանգիստէն և թղթաբերները իզմիր չենք հանդիպիր։ Թղթածրարները կը յանձնուին Ուրլա։ Շոգենաւային ընկերութիւնները կը բողոքեն։ Հիւպատոսները պիտի խորհրդակցին, ուրիշ խորհրդակցութիւններ կատարելու ընդդէմ վրայ, հաստատելու համար թէ անցքը անվտանգ է թէ ոչ։ Օտար մարտանաւերու սպաներ պիտի մասնակցին այս խուզարկութեան կ'ըսէ, «Օսմանիչէր Լոյտ»։

ՍԵՐՊԵԼՊՈՒԼԿԱՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՅԱՏԱԿԱԳԻՆԸ

Աթէնքէն Մայիս 28 թիւով առնուած տեղեկութիւններու համեմատ, պուլկարներու հետ համաձայնութիւն մը անկարելի կը թուի և կ'ըսուի թէ դէս ի ձեռին միայն կարելի է բացատրութիւն տալ։ Հաշտութեան նախաշաւիղ պայմաններուն ստորագրուելէն անմիջապէս ետքը, որ Թուրքիոյ հետ տեղի ունեցած թշնամութիւններուն վերջ կուտայ, Ցունաստան պիտի պահանջէ Պուլկարիայէն որ Տրաման, Սէրէչը և Գալաման պարպէ։ Եթէ Պուլկարիա մերժէ, Սերպիա և Ցունաստան պատերազմ պիտի հրատարակեն անոր դէմ։ Հաւանական հետեւանքը սա պիտի ըլլայ որ պուլկարները պիտի ստիպուին հեղինէներուն թողուլ Եգէական ծովեզերքը և Սերպիա իր հողերը պիտի ընդարձակէ հիւսիսային արեւելեան ուղղութեամբ։ Այն պատերազմը հաւանական է որ 10-15 օրէն հրատարակուի եթէ պուլկարները տեղի չտան։ Պատերազմի մը պարագային, Սերպիա Ցունաստանի պիտի թողու Մանաստիրը, և պիտի գոհանայ հիւսիսակողմի մասերով, պուլկարները ետ մղելէ ետք։ Այդ երկու սպայակոյտերու հաշիւին համաձայն, Պուլկարիա պիտի կորսնցնէ Եգէականի ծովեզերքը և Մակեդոնիայէն պիտի վտարուի և իրեն պիտի մնան Էնոս-Միտիա գիծին հիւսիսակողմի երկրամասերը։ Նոյն իսկ կրնայ ըլլալ որ Պուլկարիա իր նախկին սահմաններէն ալ ետ մղուի։ Կը կարծուի թէ Ռուսիա պիտի չարգիլէ այս պատերազմը, ո՛և է անպատեհութիւն չտեսնելով անոր մէջ սլաւ դատին համար, քանի որ Սերպիա պիտի ծաւալի ի վնաս Պուլկարիոյ և հետեւապէս պիտի գոհանայ չափաւորութեան խորհուրդ տալով Պուլկարիոյ։ Եթէ պուլկարները տեղի չտան, Ցունաստան կամ պատերազմ պիտի հրատարակէ և կամ պիտի տապալէ Վէնիզէլօսի դահլիճը։ Թագաւորը և ընդդիմակայը պատերազմ կուզեն և եթէ պատերազմ ծագի, Վէնիզէլօս երկար ատենի համար պիտի մնայ իր պաշտօնի վրայ։

ԿԱՐԳԱՊԱՀԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ պիտի կազմուի ոստիկանական պաշտօնատան մէջ, ոստիկանութեան նոր օրէնքին համաձայն։ Անդամները պիտի ըլլան նոյն պաշտօնատան վարչական և դատական ճիւղերու պետերը։ Ակէ եւ այս ժողովին առջեւ պիտի դատուին այն ոստիկանները, որոնց դէմ ամբաստանութիւն կ'ըլլայ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ նախարարութեան պաշտօնատան մէջ յանձնաժողով մը դուսմարուեցաւ երկրագործական Պանքային անունով երեք միլիոն ոսկի փոխառութիւն մը կնքելու համար։ Այս փոխառութեան մէկ մասը պիտի յատկանայ գաղթականներու տեղաւորման ծախքերուն։

ԹՕՓՀԱՆԷԻ գործարաններուն մէջ կարեւոր գողութիւն մը երեւան հանուած է և խիստ քննութիւն կը կատարուի, կ'ըսէ «Թասվիրը էֆքեար»։

ՖՐԱՆՍ. ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՅԻՇԵՏԱԿԱԳԻՐԸ.— Թուրքիոյ և Ֆրանսայի միջեւ առկախ ինդիրներու կարգադրութեան մասին կատարուած բանակցութեանց առթիւ գումարում մը ունեցան Ֆրանս. առեւտրական հաստատութեանց կ. Պոլսոյ ներկայացուցիչները, և յիշատակագիր մը պատրաստեցին բանակցութիւնները կատարող Ֆրանս. պաշտօնատարներուն ուշադրութեամբ ներկայացնելու համար։ Յիշատակագիրը, որ Ֆրանս. դեսպանատան ներկայացուած է, գլխաւորաբար հետեւեալ տրամադրութիւնները կը պարունակէ.— Մաքսանները «կէտիկ»ի դրութեան ենթակայ ըլլալով, ապրանքներուն դուրս հանուելուն համար ա.ելորդ ծախքեր կ'ըլլան, ինչ որ վնաս կը պատճառէ Ֆրանսացի վաճառականներուն։ Հետեւաբար պէտք է պահանջել որ մաքսանաներու «կէտիկ»ները վերցուին։ Երկրորդ, առեւտրական և մաքսային գործածութեանց մէջ Հիճազի երկաթուղիին դրոշմաթուղթերուն գործածութեան դէմ ալ կը բողոքուի, ցոյց տալով նոյն երկաթուղիին կրօնական հանգամանքը, վասն զի Հիճազի երկաթուղիին զարգացումը մրցում մը պիտի ըլլայ Սուրիոյ մէջ Ֆրանս. փոխադրութեանց միջոցներուն դէմ։ Ֆրանսական առեւտրական ու սեղանաւորական հաստատութեանց և գործարաններու պետակներն ու վաճառականները Թուրքիոյ մէջ կը խարդախուին, որով առանց տէրերը կը վնասուին։ Կը պահանջեն օրէնքին մէջ մասնաւոր տրամադրութիւններ աւելցնել կեղծարարները խստիւ պատժելու համար։ Յիշատակագիրը ուրիշ պահանջումներ ալ կը պարունակէ։ «Թաւվիրի էֆքեար» կ'ըսէ թէ բանակցութիւնները կատարող Ֆրանս. պաշտօնատարները, որոնց բարեացակամութենէն չուզեր կասկածիլ, այդ տեսակ պահանջումներու կարեւորութիւն պիտի չտան, վասն զի հակառակ պարագային բանակցութիւնները ի զուր պիտի երկարին։

ԵՐԿՈՒ ՍՊԱՆԵՐՈՒՆ ԱՐԱՐԻՒ ՊԵԼԿԻԱՏԻ ՄԷՋ

Պելկրատէն կը գրուի մեզ Մայիս 26 թիւով. «Թուէս երկու օր առաջ տեղւոյս գերիներէն երկու սպաներ 13 տարեկան սերպ տղայ մը համոզելով կ'ուզեն անպատուել զայն և իրենց անասնական կիրքը յագեցնելու համար կ'առանձնանան բերդին մէկ անկիւնը, սակայն տղան բարձրացուցած ճիչերէն սերպ զինուորներ վրայ հասնելով կը ձերբակալեն զանոնք։ Խնդիրը հասկցուելէ յետոյ, կ'առաջնորդուին զինուորական հրամանատարին մօտ, ուրտեղ եւս հարցաքննուելով դէպի բանտ կը տարուին։

ՅՈՐԵԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Մ. ՏԱՆԷՖԻ ՃՈՒՐ

Լոնտոն, 30 Մայիս. — Անհաւասիկ ճառը, զոր արտասանեց Մ. Տանէֆ Սէնթ Ճէյմսի պալատին մէջ, ի ներկայութեան Սբր Էտ. Կրէյի, հաշտութեան ստորագրման առթիւ. «Տէր Նախարար, Տէ՛ր։ Անխնդչ ջանքերու շնորհիւ ահա հասանք մեր պաշտօնին վերջին հանգրուանին։ Այս օրը պատմական թուական մը պիտի ըլլայ Պալքանեան ժողովուրդներուն համար։ Վերջ տալով պատերազմի վիճակին պիտի վերահաստատենք այն պայմանները, որոնք թոյլ պիտի տան մեր երկիրներուն վերսին սկսելու իրենց բարի դրացնութեան հին յարաբերութիւններուն։ Պատերազմի դառն փորձութիւններուն պիտի յաջորդեն մեր ապագան շահագրգռող բազմաթիւ հարցեր։ Խաղաղ մրցակցութեան դաշտին վրայ նախորդ օրուան պատերազմիկները պիտի գտնեն համերաշխութեան կապերը, որոնք շուտով պիտի չնչեն ամէն դժնդակ յիշատակ։ Մեր այս գործը կատարելու եղանակին վրայ է որ աչքերն զմեզ պիտի դատէ Խաղաղութեան դատը առաջին ժամէն իսկ Ձեր մէջ գտաւ, Տէր Նախարար, համոզուած ու անխոնջ գործաւոր մը, և ո՛չ ոք այնքան մեծ աշխատութիւն թափեց հարթելու անոր ճամբան և ապահովելու անոր վերջնական յաջողութիւնը։ Բարեյաջող արդիւնքը, զոր կ'արձանագրենք այսօր, ամէն բանէ առաջ արդիւնքն է Ձեր Վսեմութեան յարատեւութեանը։ Այստեղ անոր արտայայտելով զգացումները մեր երախտագիտութեան, կ'ուզենք յայտարարել միանգամայն թէ երբեք պիտի չմոռնանք այն սիրալիր ընդունելութիւնը, որ մեզ ընծայուեցաւ այս առաջի կարգ անցած երկրին մէջ։ Օգուտ կը քաղեմ այս հանդիսաւոր առթէն, խնդրելու Ձեզմէ, Տէր Նախարար, որ բարեհաճիք Ն. Վեհափառութեան, Ձեր Օգոստափառ Վեհապետին մօտ ըլլալու թարգմանը մեր խորին երախտագիտութեան, հաճած ըլլալուն համար մեզ թոյլ տալ կցելու առնուազն այս պատմական պալատին, մեր կնքած հաշտութեան։

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԿՆՔՈՒՄԻՆ ԱՒԻՒԻ

Լոնտոն, 30 Մայիս. — Անհաւասիկ մանրամասնութիւնները հաշտութեան ժողովին.— կէսօրը հինգ վայրկեան անցած՝ բոլոր պատուիրակները հաւաքուած էին Սէնթ Ճէյմսի պալատին մէջ։ Զիրենք ընդունեց անգլիացի պաշտօնատար մը։ մէկ քանի վայրկեան ետքը Սբր Էտ. Կրէյ մաւ ժողովարան, և կարճ ճառ մը խօսելով ֆրանսերէն, թագաւորին ու բրիտանական կառավարութեան գոհունակութիւնը յայտնեց որ պատերազմէն ետքը խնդիրներու ինքզինքներն պատրաստ հոգեկեցին ստորագրելու հաշտութիւնը անմիջապէս։ Յետոյ դաշնագրին պատճէնները ներկայացուցեցան պատուիրակներուն, որոնք անոնց տակ դրին իրենց ստորագրութիւնները։ Սբր Էտ. Կրէյ յետոյ դարձեալ արտասանեց ֆրանս. ճառ մը, արտայայտելով թագաւորին գոհունակութիւնը, և յանուն Բրիտանական կառավարութեան ամենասիրալիր շնորհաւորութիւններ ներկայացնելով հաշտութեան ստորագրման համար։ Սբր Էտուարտ Կրէյ յետոյ բաւ. «Կը յուսամ որ դուք ամենդ գոհունակութեան և սրտիցդ զգացումով մը պիտի ընդունիք ձեր ներկայ որոշումը։ Այս զգացումին պիտի մասնակցին միւս տերութիւնները, որոնք չէզոք մնացին, բայց միշտ մաղթեցին որ խաղաղութիւնը վերահաստատուի ի շահ Եւրոպայի խաղաղութեան։» Օսման Նիզամի փաշա ևս խօսեցաւ և շնորհակալութիւն յայտնեց։ Յետոյ ճառեր խօսեցան Մ. Տանէֆ, Մ. Նովաքովիչ և Մ. Բոբովիչ։ Յետոյ հիլէն պատուիրակ Մ. Աքուլիոս հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրաւ. «Հելլէն պատուիրակութիւնը կը փափաքի այսօրուան ժողովին առնչագրութեան մէջ արձանագրել տալ Օսմանեան պատուիրակներուն հետ փոխանակուած հետեւեալ յայտարարութիւնները։— Համաձայնութիւն գոյացած է որ պատերազմին հոչակման պահուն եղած կառավարութիւններուն միջեւ գոյութիւն ունեցած դաշնագիրներն և պայմանագիրները, որոնք ընդհատուեցան պատերազմին ատեն, դարձեալ գործադրութեան պիտի դրուին դիւանագիտական յարաբերութեանց սկսելէն ետքը։ Օսման Նիզամի փաշա յայտարարեց թէ սկզբունքով չի հակառակիր պայմանագրութեանց վերանորոգման, բայց իր կառավարութիւնէն հրահանգի կ'սպասէ այս առնչութեամբ։ Հելլէն պատուիրակ Մ. Սթրայթ պահանջեց որ ժողովը նկատի առնէ Նիզամի փաշայի այս յայտարարութիւնը։ Մ. Տանէֆ ծանօյց թէ համաձայնութիւն գոյացած է մէկ քանի պատուիրակներու միջեւ որ յարակից բրօթոքոլ մը ստորագրուի, որ հաշտութեան դաշնագիրը գործադրութեան պիտի մտնէ ստորագրուելուն պէս։ Մ. Վէնիչ, Սքուլիոս և Բոբովիչ յայտարարեցին թէ այդպիսի բրոթոքոլէ մը լուր չունին և արտօնուած չեն ստորագրել։ Սբր Էտուարտ Կրէյ ծանոյց պատուիրակներուն թէ Սէնթ Ճէյմսի սրահները իրենց տրամադրութեան տակ են ժողովներու համար, յետոյ մեկնեցաւ։ Թուրք և պուլկար պատուիրակները ըստորագրեցին յարակից բրոթոքոլը, և որոշուեցաւ Դ.. օր նորէն ժողով գումարել, վաւերացնելու համար այսօրուան առնչագրութիւնը։

ԴԵՍՊԱՆԱԺՈՂՈՎԻՆ ՆԻՍՏԸ

Լոնտոն, 30 Մայիս.— Դեսպանաժողովը գումարուեցաւ Սբր Էտ. Կրէյի նախագահութեամբ, և քննեց ալպանական Սահմանագրութեան, Սլպանիոյ սահմաններուն և Եգէականի կղզիներուն խնդիրները։ Լաւատեսութիւն կը տիրէ, և յոյս կայ որ Դեսպանաժողովը Ցունաստան առայ աւարտէ իր գործը։

ԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԾԱՆՐԱՆԱՑ

Լոնտոն, 30 Մայիս.— Սոֆիայէն կը հեռագրուի թէ մեծ գրգռութիւն կը տիրէ այդ քաղաքին մէջ, ուր կը հաւատուի թէ անկարելի է խաղաղ կերպով լուծել սերպեւպուլկար վէճը։ Մ. Բոբիչի ճառը հաւասար կը նկատուի սերպեւպուլկար զինակցութեան խզումին։ Ծանր գրգռութիւն մը կը նկատուի այն իրողութիւնը թէ մակեդոնական քոմիթէն կը զինէ 20-40 տարեկաններու։ «Թայմզ» կը կարծէ թէ Սերպիա պիտի չուզանայ ծանր որոշումներ տալէ։ «Տէյլի Մէյլ» կ'ըսէ թէ սերպ երկաթուղիներով կատարուած առեւտր. փոխադրութիւնները դադրած են, որովհետեւ չարունակ զորք կը ղրկուի պուլկարական սահմանագիծը։

Բարիզ, 30 Մայիս.— Վիեննայէն կը հեռագրուի «Էքսը տը Բարի»ի թէ այն պարագային երբ պալքանեան նոր պատերազմ մը ծագի, Աւստրիոյ ընթացքը դէպքերէն կախում պիտի ունենայ։

Վիեննա, 30 Մայիս.— Սոֆիայէն կը հեռագրուի թէ Մ. Բոբիչի և Մ. Կէչօֆի տեսակցութիւնը տեղի չունեցաւ և կ'երեւայ թէ բնաւ տեղի պիտի չունենայ։

ՏԱՆԷՖ ԵՒ ԹՕՏՕՐՕՖ ԵՏ ԿԸ ԿԱՆՉՈՒԻՆ

Սոֆիա, 30 Մայիս.— Պուլկար կառավարութիւնը Լոնտոնի հաշտութեան ժողովին պուլկար պատուիրակ Մ. Տանէֆին խնդրից որ նախաշաւիղ պայմաններուն ստորագրուելէն անմիջապէս ետք Սոֆիա դառնայ։ Կը թուի թէ Բարիզի երկրական միջազգային յանձնաժողովին պուլկար պատուիրակ Մ. Թէօտորօֆ ալ նոյնիմաստ հրահանգներ ստացած է։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՕՍՄԱՆՅԱՆ ԴՐՈՇՄԱԼԻՔ

1913 Մայիս 17|30

	Ղրշ.
Երէկ առաւ. բացուեցաւ	95 01
Ամէնէն վար գին	95 01
Ամէնէն բարձր գին	95.03
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	95.03

ԲՈՒՍԻԼԻՈՅ ԹՈՒՂԹԱԿԻՑԸ

	Ֆր.
Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	196.—
Ամէնէն վար գին	195.87
Ամէնէն բարձր գին	196.—
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	195.87

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱԽՏԱՒՈՐ ՀԱՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏԸ

ՅԻՍՈՒՆ ՀԱԶԱՐ ՖՐԱՆՔ ՊԱՐԳԵՒ

Ուրախութեամբ և սրտի տրոփումով կը լսենք թէ նախկին արմաշական Ներէնց երջանիկ վարդապետ մը ՅԻՍՈՒՆ ՀԱԶԱՐ ֆր. գումարի մը արժանացեր է, Բրէտի Ֆօնտիէի իր թիւը հանդիպելով Ա. պարգեւին։

Չենք ուզեր յայտնել առայժմ թէ ո՞վ է այդ երջանիկ եկեղեցականը, սակայն կը յուսանք որ պարզեւատուն ինք հրապարակ կուգայ, այդ գումարէն կարեւոր մասը անմիջապէս տրամադրելի ընելով իր զարգացման վառարան ծառայող Արմաշի դպրեվանքին, որ ելմտական ծանր ապտնապ մը կ'անցընէ, այն ատենն որ պարտաւորուեցաւ դեռ անցեալները 100 ոսկի փոխառութիւն մը կնքել Տնտեսականէն։

ԱՄԱՍԻՈՅ ՄԷՋ ԿԱԹՈԼԻԿՈՒԹԵԱՆ ՅԱՐԺՈՒՄ ԵՒ ՀԱԿԱՇԱՐԺՈՒՄ

Ամասիոյ մեր թղթակիցը անցեալ թղթաթերով եկած գրութեան մը մէջ կաթոլիկ մարդասիրութեան հոսանքի մը յուսութեան վրայ խօսած էր, ինչպէս նաև պատկերացուցած էր կարգ մը ձեռնարկները, որոնց կը դիմուի կաթոլիկներուն կողմէ։ Վերջին թղթաթերով առնուած նոր գրութիւն մը աւելի երկարօրէն կը խօսի այս մասին, և կը նկարագրէ նոր ճառերը, ինչպէս նաև նոր միջոցները, որոնք տեղացի երիտասարդութեան կողմէ կ'առնուին, Հայերը զգուշացնելու համար բրօբականի հրապոյրներէն։ Թիչ մը վարը համառօտիւ պիտի տանք այդ գրութիւնը, բայց պարտականութիւն կը համարինք Ամասիոյ մեր ազգայիններուն ուշադրութիւնը հրաւիրել սա՝ կէտին վրայ թէ պատշաճ է արդեօք այդքան իրարանցում ընել այս միջոցիս, և փոխադարձ կիրքեր արծարծել։ Մեր թղթակիցը Ամասիոյ Առաջնորդ Գէորգ Ծ. վ. Իբրահոսեանի անխոնջ անքերը կը պատմէ։ Բայց հարկ կ'զգանք կրկին հարցնել թէ արդեօք աւելի մեղմ միջոցներով կարելի չէ՞ գործը պարտկել... Թղթակցին պատմածներէն մարդ անմիջապէս կը տարուի մտածելու թէ Ամասիոյ մէջ կաթոլիկութեան շարժումը զգալապէս առաջ գացած է, սակայն Պատրիարքարանի մէջ այդ մասին որոշ տեղեկութիւն մը չկայ, և մենք ինքնաբերաբար կը կասկածինք թէ մի՛ գուցէ խնդիրը արաւեստականօրէն մեծցընելու ճիգ մը գտնուի բոլոր այս երեւոյթներուն մէջ, ինչ որ սակայն խիստ անպատշաճ և «պարագաներուն անյարմար» կը գտնենք։ Ամասիացին իր Հայ ե. կեղեցիին ա՛յսքան թո՛ղ կապուած էմիթէ որ առաջին կրօնափոխական շարժում մը կրցեր է այդքան չատ յաջողութիւններու երկիւղը առաջ բերել, և Առաջնորդարանը պարտաւորուեր է ժողովրդային հակաշարժումի, կրօնական... ինքնապաշտպանութեան ա՛յսքան պոռոտ գոյներ տալ։

Բայց ահա նամակին մասերը։—

Ազգ. լսարանին մէջ, երկսեռ խուռն բազմութեան մը ներկայութեան տեղի ունեցաւ քանախօսութիւններ օրուայ հրատապ խնդրին՝ Նաղլեանի մարդասպանութեան մասին։ Օրուայ քանախօսներէն Ա.ը Ազգ. վարժարանաց ուսուցիչ Տիար Մկրտիչ Զաքարեան, նախ ընդհանուր ակնարկ մը նետեց պատմականութեան անցեալին մասին, յետոյ անցաւ հաւատքնական ուսանողներուն, թէ ի՞նչպէս խարոյկներու դէմ զայրն այնքան նշանաւոր մարդեր։

Թուեց վերածնունդի դարը և տպագրութեան գիւտը, ձաղկեց թողութեան թուղթերը ու համառօտակի պատկերացուց Լուդերի, Ցուինկլիէն, Կալվինի շարժումները, անոնց առած քայլը դէպի զարգացում, լուսաւորում։ Պարզեց ժիզուիթականութեան կազմակերպութիւնը։

Յետոյ Ս. Բարթուղիմէոսի Ջարդը պատկերացուց և անցաւ Հէնրիկոս Դ.ի և Հէնրիկոս Դ.ի սպանումի պարագաներուն, նոյնպէս ժիզուիթականութեան Ֆրանսայի, Սպանիոյ և այլ երկիրներու մէջ շատ մը տեսակէտներով գործած ասերերը յատակ գոյներով պատկերացնելէ յետոյ՝ առաջարկեց ոյժ տալ ազգային կրթական գործին և ապատել ժիզուիթներու ձեռքին տակ գտնուող մանուկները, անոնց տալով զուտ Ազգային կրթութիւն, ազգային յարկերու տակ։ Բուռն ծափերէ յետոյ բեմ բարձրացաւ Բ. տանտնախօսը Ազգ. վարժարանաց ուսուցիչ Պ. Մինրան Ազապպեան, նիւթ ունենալով «Թէ ի՞նչպէս մուտք գտած է կաթոլիկութիւնը մեր մէջ»։ Պատմական փաստերով մի առ մի պատկերացուց Բիւզանդական բանութիւններն ու խաչակիրներու արշաւանքը, Հայոց գրած օգնութիւնները խաչակիրներուն և իրը փոխարէն այդ օգնութեանց կեղեքդինոս Պապին Լեւոն Բ.ի թագաւոր ընտրելու ալը Յետոյ անցաւ Իւնիթորներու կազմութեան և անոնց ըրած սարդանքները Հայոց վրայ։ Թուցիկ ակնարկ մը նետեց Նեքսէս Շնորհալիի և Լեւոն Բ.ի մասին, ինչպէս Հեթում Բ.ի և Լեւոն Դ.ի թաքարներէ սպանումին Օշինի, և Լեւոն Ե.ի իր թագուհին սպանել տալը։ Լուսինեաններու անի, Հեմ ընթացքն ու վատութիւնները, Լեւոն Զ.ի իր և իր ատենուայ կրօնական դատակնիռներ և վերջապէս այդ պատմութիւնն ամբողջ Հայոց թագաւորութեան կործանումը։ Այս բոլորը իր տարբեր պարագաներով յիշելէ վերջ պատմեց Աբրահամ Կաթոլիկոսի Գալիս գալը, Ֆրանսական դեսպան Ֆիրօլի Հայոց Աւետիք Պատրիարքի դէմ ըրած սարդանքները, Պատրիարքի հրաժարեցում, կրկին ընտրուիլը, յետոյ անոր աքսոր ղրկուիլը երուսաղէմ և խաբէութեամբ Հռոմ տարուիլը, մահը Աւետիք պատրիարքի։ Բացատրեց Հաւատնեան և հակահաւատնեան պայքարը։ Մի առ մի պատկերացուց թէ ինչպիսի սարդանքներ էր որ կատարուց Հալէպցի Ասորի Անտոն Հասան։

Թուեց անոր կեանքէն քանի մը վառ դրուագներ, ինչպէս Էնկիւրիւ երթալը, հոն երկպառակութիւն սերմանելն ու փախչիլը, բռնի ինքզինք Պատրիարք ընտրել տալը։ Հաստնի ամբաստանութիւնները Մխիթարեաններու դէմ և անոր չարամտանքը, Օրմանեանի, Նարպէյի և այլոց եկեղեցւոյ ծոցը, Թերզեան և իր Սիւ-առաքելութիւնը Թուելէ յետոյ ըսաւ թէ, անոր ձագուկներէն մէկն ալ Նալբանն է, որը եկած է երկպառակել ազգը ու ազգին թշնաւորութիւնէն օգուտ քաղելով կ'ուզեն իր գին ամէն բանի համոզուս կարել զայնիրեն մայր եկեղեցիէն մեռցնել ազգային ոգին ու դարձնել մէյմէկ անկամ, սարուկ արարածներ։ Ի վերջոյ առաջարկեց նախորդ քանախօսին պէս Ազգ. վարժարանաց պէտքը Ազգ. կրթութիւն տալու հայ ազգ ու վերջացուց բուռն ծափերու մէջ։ Տասը վայրկեան դադարէ վերջ, Ազգային երկսեռ վարժարանաց տնուչը Գ. Ֆէրիտ Ճէմիլ զգացուց նոր դպրոցի մը պէտքը, և առաջարկեց հանգանակութիւն մը բանալ ժողովուրդին մէջ և ինք խոստացաւ հարուստի մը վճարածին չափ վճարել, ժողովուրդը անխառն ուրախութեամբ յայտնեց իր պատրաստակամութիւնը։ Յետոյ խօսեցաւ Ամասիոյ Առաջնորդ Տ. Գէորգ Ծ. վ. Իբրահոսեան, կաթոլիկներու արմատի արարքերը պախարակէլէ ու նոր դպրոց չինելու գաղափարը գնահատելէ վերջ խոստացաւ ինք ևս իր մէկ ամսականը նուիրել ի նպաստ չինուելիք նոր դպրոցին։ Ներկայ երկսեռ բաղմութեան ուրախութիւնը չափ ու սահման չունէր երբ մանաւանդ կարդացուեցաւ գործաւորի մը 200 հոգիի կողմէ Առաջնորդ Հօր գրած մէկ նամակը, որով կ'առաջարկէր նոր դպրոցի մը չինութեան համար հանգանակութիւն բանալ։ Ներկայներու նուիրատուութեան պարտաստակամութիւնը տեսնելով, առաջարկուեցաւ թ մտոյ Առաջնորդարանէն ժապաւէնեալ տոմար յանձնաժողովի մը ու հանգանակութեան ձեռնարկել։ Առաջնորդ Հայրը առաջարկեց մինչեւ մեծ յոբելեանը շարունակել հանգանակութիւնը և մեծ չքով ծնել նոր-դպրոցի հիմնարկութիւնը և կարգալ նուիրատուներու անունները։ Կարգացուեցաւ Դպրոցաւիրաց Կանանց Միութեան ընդհանուր հաշուեցուցակը, որ մուտք ունեցած է 3000 դահեկանէ աւելի կարեւոր գումար մը վեց ամսուայ մէջ։ Բանախօսութիւնը փակուեցաւ սւ ներկաները խիստ ուրախ ապաւորութեան տակ բաժնուեցան։

ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ԽԻԶԱՆԻ ՄԷՋ

Բաղէշէն Պատրիարքարան հաղորդուած է հետեւեալ հեռագիրը Մայիս 17 թուականով.—

Իբրեւ պատասխան՝ կը գուժենք թէ Խիզանի մէջ նորէն երեք հայեր սպանուեցան, ահա կեդրոնէն տրուած ազդու հրամաններուն արդիւնքը։

ՊԱՇՏՕՆԱՆԱԿԱՆ ՇԱՆԹԱԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀԱՐԱՆԻ.—Ազգ. կեդր. Վարչութեան Տնտես. Խորհուրդը և Պատրիարքարանի Շինութեան Ցանձնաժողովը կը հրաւիրեն Նորաշէն Պատրիարքարանի ներկին համար բացուած նուազուրդին մասնակցողները, իրենց վերջին գիները գոց և ստորագրուած պահարաններով բերել յանձնել Տնտես. Խորհրդոյ Դիւանին, 30 Օսմ. ոսկիի երաշխաւորութեան գումարի մը հետ, յառաջիկայ Չորեքշաբթի օր, ժամը երեկոյեան 4 էն 5 (Հ. Ե.)։ (ԿՆԻՒ)

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՅԹ ի Նպաստ Ազգ. Ուսանողներու Վարձէքի Թատրոնին մէջ, Կիրակի (այսօր) ցերեկ, 19(1 Յունիս 1913, ժամը 2ին։

ԱՅՍՕՐ Կիրակի Սկիւտարի Իճաթիէի թատրոնին մէջ ընտանեկան ցերեկոյթ և երեկոյթ Բաթէ եղբարց սինէմին կողմանէ։ Դիւաւոր ֆիլմ. Այցելուս.— Ճշմարիտ արկածները.— Բաթէ Ժուռնալ.— Շարլը Բէյի զաւակը (մեծ տրամ 2 մաս) Գով-պոյի ոճիրը.— Հարսանեկան սընտուկը (Մաքս Լինտէրի).— Լայն։

ՀԱՅ ՍՊԱՆԵՐՈՒՆ ՈՒ ՁԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒՆ

Խաղաղութեան կնքումէն ետք պատերազմէն վնասուած զինուորներու վիճակը պէտք է խնամել։ Հայ Կարմիր Խաչի գործադիր ժողովը իր վերջին նիստերուն մէջ վճռեց օժանդակութեան հասնիլ ամէն զինուորի որ վաւերացնէ թէ ինք Պալքանեան պատերազմներու պատճառաւ հաշմանդամ եղած է. նաև որոշուեցաւ վիճակացոյցներ կազմել զինուորներու թողած որբերէն. ուստի հանձնելք գրաւոր կերպով դիմում կատարել Հայ Կարմիր Խաչի ատենապետին, Թաքսիմ հրապարակ թիւ 8։

ՏՕՌ. ՊԱՁԻԼ ԽԱՆ
Անդամ Հայ Կարմիր Խաչի
Բժշկական յանձնաժողովի

Ս. Դ. Հնչ. Կ. Պոլսոյ Ուսուց. Մութեան Հնդհ. Ժողովը տեղի կունենայ այսօր Կիրակի 19 Մայիս ժամը 2ին (Ը.Ե.) Բերայի Ս. Դ. հնչ. դպրեպին մէջ. բոլոր ընկերները անպայման կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ։

Յաւով կ'իմանանք մահը անպլ. Նորթն Պրիթիշ էնտ Մերքընթայլ և Նորթերն ապահովագրական ընկերութեանց Արեւելքի ընդհ. գործակալ Փաւնիկ էֆ. Սերոբեանի, որ Դալաթիոյ առեւտրական և ելմտական շրջանակներու մէջ ծանօթ է իր պարկեշտ գործունէութեամբ։ Մեր ցաւակցութիւնը կը յայտնենք հանգուցեալին եղբօր՝ Ճէյմս Սերոբեան էֆ.ի և բոլոր պարագաներուն։

Տիկին Փաւնիկ Սերոբեան, Տիար Ճէյմս Սերոբեան, Օր. Արտեմիս Սերոբեան, Տէր և Տիկին Ս. Սերոբեան և զաւակունք, Տիար Եակար Շահին, ինչպէս նաեւ Կիւմիւշկէրեան, Լ. Ճէվահիրեան, Կ. Կիւլպենկեան, Պ. Լամբերեան ընտանիքները ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն մահը՝

ԳԱՌՆԻԿ ԷՖԷՆՏԻ ՍԵՐՈԲԵԱՆԻ

որ տեղի ունեցաւ երէկ ի Ֆանառաքի յետ կարճատեւ հիւանդութեան։

Յուղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը պիտի կատարուի Մայիս 19)1 Յունիս, այսօր Կիրակի ժամը 2ին (Ը. Ե.), Թարգիւղի Ս. Թագաւոր եկեղեցիս։

Ֆանառաքի, 18)31 Մայիս, 1913

Մանաւոր մահաղդ ղրկուած չըլլալով, կը խնդրուի ներկայս իբր այս նկատել։

Գատրգիւղի շրջանաւը կամուրջ է 1ու կէսին (Ը. Ե.) կը մեկնի։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ Բ. ԴՐԱՆ ՄԷՋ

Երէկ կէս օրէ վերջ ժամը 5ին ատենները, Ս. Պատրիարք հայրը, ընկերակցութեամբ Պատրիարքարանի գործակատար Դամէր էֆ.ի, Բ. Դուռ այցելեց և ներկայացաւ Վարչական Մահմուտ Շեվքէթ փաշայի։

Ն. Սրբազնութիւնը Ազգ. Ժողովի երէկի դռնփակ նիստին որոշման համաձայն, թուրք կառավարութեան ներկայացուց գրութիւն մը, որուն պարունակութեան մասին Պատրիարքարանէն ո՛և է տեղեկութիւն չհաղորդուեցաւ Ազգ. Ժողովին և Վարչութեան որոշման համաձայն։

Ս. Պատրիարքը ժամը 6ին մեկնեցաւ Բ. Դուռնէն։

ՆՈՐ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

ԲԱՆԱԿՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՅՐՈՒԻՆ
ԵՒ
ԳԵՐԻՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԻՆ

Վաւերական աղբիւրէ մեր ստացած տեղեկութիւններուն նայելով, երէկ Լոնտոնի մէջ նոր պայմանագիր մը կնքուեցաւ Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ։ Այդ պայմանագրին համաձայն, օսմ. և պուլկար կառավարութիւնները պիտի ցրուեն իրենց զինուորները, երկու կողմի գերիները պիտի փոխանակուին, օսմ. և պուլկար վաճառականներ պիտի կրնան ազատօրէն երթեւեկել երկու երկիրներու միջեւ։ Պուլկար կառավարութիւնը Միտիա-Էնոս գիծէն դուրս իր գրաւած հողերը պիտի պարպէ։

ՌՕՏՕՍԹՕ ՊԻՏԻ ՊԱՐՊՈՒԻ

Երէկ ուշ ատեն լսեցինք թէ Պուլկար կառավարութիւնը Թուրքիոյ հետ իր կնքած երկրորդ պայմանագրին տրամադրութիւններուն համեմատ որոշած է Ռօտոսթօն պարպել և արդէն իսկ այս մասին արկ եղած հրամանները տրուած են։

ՏԱՐՏԱՆԷԼԻ ԵՒ ԻԶՄԻՐԻ ԹՈՐՓԻԼՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՎԵՐՑՈՒԻՆ

Առաջիկայ երեքշաբթի կամ չորեքշաբթի պայմանագիր մը պիտի ստորագրուի մէկ կողմէն Թուրքիոյ և միւս կողմէ Յունաստանի և Սերբիոյ միջեւ, այն մասը թէ երկու կողմերը այլեւս ազատ պիտի ըլլան առեւտրական յարաբերութիւնները և շրջանաւային երթեւեկները վերսկսիլ։ Հելլէն առեւտրական շրջանները պիտի կրնան օսմ. նաւահանգիստները հանդիսիլ և փոխադարձաբար։ Տարտանէլի և Իզմիրի մէջ և ուրիշ տեղեր դրուած բոլոր թորփիլները պիտի վերցուին և Սերբիոյ, Յունաստանի ու Դարանդի ձեռք գտնուած օսմ. գերիները ազատ պիտի թողուին։ Թուրքիա եւս հելլէն, սերպ և զարաւաղի գերի զինուորները պիտի արձակէ։

ԱՆԳԼ. ԴԵՍՊԱՆԸ ՔԵԱՄԻԼ ՓԱՇԱՅԻ ՄՕՏ

Անգլ. դեսպանը երէկ այցելութիւն տուաւ նախկին Վարչապետ Քեամիլ փաշայի, որ այսօր ռուսական շրջանաւով Իզմիր կ'ուղեւորուի։ Քեամիլ փաշա 2-3 օր պիտի մնայ հոն և վերջնապէս պիտի հաստատուի իր ծննդավայրին՝ Կիպրոսի մէջ։

*** Ռիւթերի Պոլսոյ ներկայացուցիչը երէկ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Քեամիլ փաշայի հետ։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՒՀՈՒՐԴԻ ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Նախարարաց Խորհուրդը երէկ Բ. Դրան մէջ նիստ գումարեց Վարչապետ Մահմուտ Շեվքէթ փաշայի նախագահութեան տակ և գրեթէ իր ամբողջ նիստը նուիրեց Լոնտոն գտնուող օսմ. պատուիրակներէն հասած ընդարձակ տեղեկագիրներու քննութեան։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԻՏԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ

Կը լսենք թէ օսմ. կառավարութիւնը մօտ օրէն պաշտօնական յայտարարութիւն մը հրատարակելով օսմ. ժողովուրդին պիտի ծանուցանէ հաշտութեան կընքումն վերաբերեալ մանրամասնութիւնները։

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՀՈԳԵԾՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ Սուլթանը իր Ա. սենեկապետը Բ. Դուռ ղրկեց, հաշտութեան կընքումն վերաբերեալ պայմանագիրներու մասին տեղեկութիւններ ստանալու համար Վարչապետէն։ Մահմուտ Շեվքէթ փաշա լիակատար տեղեկութիւններ տուաւ Ա. սենեկապետին, Ն. Վեհափառութեան հաղորդուելու համար։

ԲԱՐԻԶԻ ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ ՈՒՐԲԱԹ ՊԻՏԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒԻ

Երէկ Բ. Դուռ հասած տեղեկութիւններէ կ'իմանանք թէ Բարիզի ելմտական միջազգային յանձնաժողովը առաջիկայ ուրբաթ օր պիտի գումարուի։

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԿՆՔՈՒՄԸ ՊԻՏԻ ՈՒՇԱՆԱՅ

«Անէոլոգոս» կը գրէ թէ հաշտութեան վերջնական կնքումը պիտի ուշանայ։ Հաշտութեան վերջնական դաշնագրին պիտի կցուին 53 հատ երկրորդական բրոթոքոլներ, եթէ նկատի առնենք թէ այդքան բազմաթիւ բրոթոքոլներու խորհրդակցութեան և կնքման համար օ՞րքան երկար ժամանակ պէտք է, այն ժամանակ դիւրաւ կարելի է գուշակել թէ հաշտութեան վերջնական կնքումը պիտի ուշանայ։ Այդքան բազմաթիւ խնդիրներու լուծման համար դարձեալ Եւրոպական միջամտութիւն ի գործ դնել հարկ պիտի ըլլայ։

Բարիզի ելմտական յանձնաժողովին մէջ որոշուելիք խնդիրներէն զատ կը մնան էնոս-Միտիա սահմանագիծին քննութեան, դաշնակիցներուն կառավարչութեան տակ մնացող իսլամներու իրաւունքներուն, Թուրքիա գտնուող Սերպ, Պուլկար և Հելլէն հպատակներուն քաղաքացիներէն օգտուելու խնդիրները, որոնք երկար եւ յոգնեցուցիչ վիճաբանութեանց առիթ պիտի տան։

Յունաստանի և Թուրքիոյ միջեւ համաձայնութիւն մը հաւանական կը թուի։ Արդէն կ'ըսուի թէ այդ համաձայնութիւնը գոյացնելու կ'աշխատին երկու կողմէ ընտրուած մասնաւոր պատուիրակներ։ Հելլէն պատուիրակներու բանակցութիւնները վիժեցնելու համար Պուլկար պատուիրակներ գաղտնի Պոլիս եկած են։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Սոֆիա, 30 Մայիս.— Պուլկար հեռագրական գործակալութիւնը հետեւեալը կը հաղորդէ.— Պուլկար երկաթուղիներու ճամբորդի և ապրանքի փոխադրութիւնները այս առտուընէ սկսեալ դադրեցուցուեցան երկու երեք օրուան համար։ Պայմանագրական կառավարմանը այս որոշումէն դուրս է։

ՍԵՐՊԵՒՊՈՒԼԿԱՐ ՎԱՐՉԱՊԵՏՆԵՐՈՒՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ

Սոֆիա- 30 Մայիս.— Մ. Կէշօֆ և Մ. Իսաիչ վաղը իրիկուն պիտի հանդիպին սերպերէն կարմանագլուխին վրայ։

«ԹԱՅՄՍ»ԻՆ ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԴԱՇՆԱԿՑՆԵՐՈՒՆ

«Թայմս» բուռն կերպով կը քննադատէ դաշնակիցներու մէջեւ ծագած կռիւները և կ'ըսէ թէ վերջիններուն բանած դիրքը փոփոխութիւն առաջ բերած է Մեծ Տէրութեանց Պալքանեան դաշնակիցներուն հանդէպ սեւուցած զգացումներուն վրայ։ Եւրոպայի հրացումը տեղի կունայ յուսախաբութեան։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ ՊԻՏԻ ՊԱՀԱՆՋԷ

Վիէննայէն կը հեռագրուի թէ Արեւելեան Երկաթուղի ընկերութեան ընդհանուր ժողովը որոշած է Դաշնակից կառավարութիւններէն դատուցում մը պահանջել վերջին հինգ ամսուան սրչոցին երկաթուղիի գրծը և իրենց գրաւած վայրերուն գործածած ըլլալուն փոխարէն։

ՊԱԼՂԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԹՆԻՒԻԸ ԲԱՅԹՍԹԱԿԻՆ ՄԷՋ

Պերլին, 30 Մայիս.— Բայսթակի մէջ Դերմանիոյ արաբերէն գործոց նախարար Մ. Եակով Պաղատի երկաթուղիին շուրջ յառաջիմական երեսփոխաններուն հարցապնդումին պատասխանելով յայտարարեց հետեւեալը.

Օսմանեան կառավարութիւնը և Թուրքիա Պաղատի երկաթուղիին շուրջ համաձայնութիւն մը դոյացուցին։ Այս համաձայնութեան համեմատ Պաղատի գիծը Պասրայէն անդին պիտի չանցնի առանց Անգլիոյ հաւանութեանը։ Անգլիա Պաղատի գծին վարչական ժողովին մէջ երկու անդամ պիտի ունենայ։ Ցիշեալ վարչական ժողովը քսան հինգ անդամներէ կը բաղկանայ։ Կատարուած բանակցութիւններու մասին մեզի ալ տեղեկութիւն տրուեցաւ։

Անգլերէնուրք համաձայնութիւնը Պաղատի գծին շուրջ Գերմանիոյ և օսմ. կառավարութեան միջեւ գոյացուած դաշնագրին տրամադրութիւնները չշոշափելու պարագային, մեր հաւանութիւնը ստացուելու պէտք պիտի զգոյուի։ Այս մասին կարծիքի փոխանակութիւններ կը կատարուին և դեռ որոշ արդիւնքի մը յանգած չըլլալով այդ մասին մանրամասնութիւններ չեն կրնար տալ։

Հիմակուընէ կրնամ ըսել թէ անգլերէնուրք համաձայնութեան պայմանագիրը, որուն համեմատ Պաղատի գիծը պիտի վերջնայ Պասրայի մօտ, իբր նախապայման ընդունած է որ Շաթ էլ Արապը Պասրայի և Պարսից ծոցին միջեւ նաւարկութեան յարմար դարձուի և շրջանաւային երթեւեկ կատարուի հոն։

ԱՒԵԶԱԿՆԵՐ ՁԵՐԲԵԿԱԼՈՒԱՆՔ

Էսկիշէհիրի Սագարիա գետին երկայնքին Լաղալլուխանի և Միխալըճի կողմերը ասպատակող Դարա Ամէտ մեռած վիճակի մէջ իսկ Լաղալլուխանի կողմը հետապնդուող աւազակ Ճանպօլատ օղլու Մուսթաֆան ողջ ձեռք անցուած է։

Պրուսայի Աթրանոս և Բիրմասիլ գաւառակներուն մէջ ասպատակութիւն ընող և յետոյ ձեռք անցուած աւազակ Զոպան Եագուպի ընկերներէն Թահիր կատարուած հետապնդումներուն վրայ կը ձեր բակալուի։ Անցեալները Ինէկոլ-Սբրանոս ճամբուն վրայ ճամբորդները կողոպտող Նիազի և ընկերը Մուրատ եւս կը ձերբակալուին։

ԳԱՐԱՏԱՂ ԵՒ ՄԱԼԻՍՕՐՆԵՐԸ

Զէթինէի մէջ անհիմն կը յայտարարուի Շքօտրայէն թղթած այն գիտումնաւոր լուրը որուն համեմատ Հոթի Կրուտայի Մալիսորները մերժած են հնազանդիլ Գարատաղցիներուն, վերջիններուն կողմէ պատերազմի ընթացքին ի գործ դրուած անգթութեանց հետեւանքով։

Պաշտօնական յայտարարութիւնը կ'աւելցնէ թէ այդ ցեղերը, որոնք միշտ դրամ և պաշար ստացած են Գարատաղցիներէն, երախտագէտ զգացումներ կը տածեն Զէթինէի կառավարութեան հանդէպ։

ՍԵՐՊԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Սերպ կառավարութեան կիսապաշտօն օրգան «Սամոս Բրավա» իր խորունկ ցաւը կը յայտնէ վերջին օրերուն Բանկէոնի մէջ պատահած արիւնալի դէպքերուն շուրջ և կը յուսայ թէ երկու դաշնակիցները պիտի աշխատին ամէն կերպով եւ կենալ ո և է նուաճողական գաղափարէ, որովհետեւ այլապէս դաշնակիցները պիտի կորսնցնեն իրենց յաղթանակներուն պտուղը։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵՐԸ

Երէկուան «Թէրճէման»ի մէջ Ահմէտ Աղայէֆ հետեւեալը գրէ.— Թուրքիոյ համար բացարձակապէս անտարբերելի և բոլորովին անտեղի է Բուլգարիի մէջ տեղի ունենալիք կռիւներու վրայ յոյս դնել և կամ հիմակուընէ դաշնակիցներէն մէկուն միանալ։ Պալքանեան միութեան հովանաւորողը եղող Ռուսիա և Ֆրանսա, որոնք մեծ արդիւնքներ կ'սպասեն Պալքանեան դաշնակցութենէն, իրենց բոլոր ուժովը և եռանդովը պիտի աշխատին դաշնակիցներուն միջեւ իրաւախոհութիւն մը առաջ բերել։ Մենք ցաւով կը տեսնենք որ մեր մամուլին մէկ մասը Յունաստանի հետ համաձայնելու և անոր հետ Պուլկարիոյ դէմ ելնելու մասին կարծիքներ կը յայտնէ։ Մեր այս դիրքը մեզի համանաւասար թշնամի եղող դաշնակիցներէն մէկուն օգտին պիտի ծառայէ, իսկ միւսը պիտի մղէ որ նոյն իսկ մեծ զոհողութիւններով աւելի ուժով փարուի պալքանեան դաշնակցութեան։ Մենք հիմա ոչ մէկուն հանդէպ աւելի հակում մը ցոյց պէտք չէ տանք և մեր դիրքը զօրացնելով իրաց ընթացքին պէտք է սպասենք։ Մտայդ է որ Բուլգարիի մէջ Սլաւութիւնը և Հելլէնութիւնը միասին չեն կրնար ապրիլ։ Օր մը ասոնք իրարու պիտի բաղխին, և այն ժամանակ մենք ալ մեր դերը ունինք խաղալիք։ Սակայն հիմա պէտք չէ մոռնանք թէ Հելլէնութիւնը և Սլաւութիւնը մեզի դէմ միացնող, Թուրքիոյ դէմ անուցուած աւելութիւնը և թշնամութիւնն է։ Յունաստանի դէմ մեր ցոյց տալիք ամենափոքրիկ մերձեցումը Պուլկարիան Յունաստանի հետ հաշտուելու պիտի մղէ և այդպէսով մեր ձեռքով մեր թշնամիները իրարու հետ հաշտեցուցած կ'ըլլանք։ Թշնամիին թողուցած վէրքերը տակաւին թարմ են. հետեւեալար անոր հետ դաշնակցութիւն առաջարկելէն աւելի անպատուաբեր բան չի կրնար ըլլալ, մէկ կողմէն մեր նոր սերունդին վրէժ կը թելադրենք, իսկ միւս կողմէն պարարիւնութեամբ Սլաւներուն կամ Հելլէններուն հետ միանալ կը քարոզենք։ Պարտուիլը ամօթ չէ, ամօթը քեզ հարուածողին, քեզ նախատողին ձեռքը համբուրելն է։ Այդպիսի ձեռքերէն գալիք օգուտը նոյնիսկ թա՛ղ անիծեալ ըլլայ։ Մեր ամէնէն մեծ պարտութիւնն է մոռնալ այն ազէտները, որոնք մեզմէ երկիրներ խլեցին, Պաթումը, Կարսը և նոյն իսկ Տրիպոլիսը մոռցեր ենք։ Մեր ազգը, նոյնիսկ մեծերը, չեն գիտեր թէ Պաթումը և Կարսը օսմ. երկրի մէկ մասը եղած են. եթէ այս վիճակը մեր մէջ շարունակէ, եթէ ամէն հարուած չուռուով մոռնանք, ո՞ր դաշնակցութիւնը, ո՞ր միութիւնը մեր գոյութիւնը կրնայ պահպանել։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԻՆ ՄԷՋ

Ֆրանսական դեսպան Պ. Ֆոմբռա երէկ իր առաջին թարգմանին հետ կայսր. պալատ գնաց և արձակուրդով Պոլսէն մեկնելուն առթիւ հրաժեշտ առաւ Սուլթանէն։ Ընդունելութեան ներկայ էր արարողապետ Ճէնանի պէյ։

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆԸ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ Է

Մեծ տէրութիւնները Աթէնքի, Սոֆիայի և Պելկրատի դեսպաններուն պաշտօնապէս ծանուցին թէ հաշտութեան նախաշաւիղ պայմանները վերջնական են և անոնց ստորագրած ըլլալը պիտի նկատուի իբրեւ հաշտութեան վերջնական կնքումը։ Ուստի կը յանձնարարեն իրենց դիպուածները ցրուել անմիջապէս։

Երէկ իրիկուան «Ազգ»ի կ'իմանայ թէ հաշտութիւնը կնքուած ըլլալով, տէրութիւնները որոշած են Պոլիս գումարուող իրենց դեսպանները միայն պահել մինչեւ հաշտութեան վերջնական կնքումը։

ԶԵՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գերմա դեսպանը երէկ Վարչապետ Մահմուտ Շեվքէթ փաշայի հետ տեսակցեցաւ Պաղատի երկաթուղիի խնդրին վրայ։

*** Ամերիկեան դեսպանատան Ա. Թարգման Մ. Շմաւոնեան երէկ Բ. Դրան մէջ Ներքին գործոց Նախարար Հաճի Սաիլ պէյի հետ տեսակցեցաւ «Նէվատա»յի ադէտին վերաբերեալ խնդրոց վրայ։

*** Հաշտութեան օսմ. նախորդ պատուիրակ Բէյֆա փաշա քանի մը օրէն Պոլիս կը ժամանէ։

*** Ռուս դեսպանը երէկ իր հեռաւորդներով Պրուսա ուղեւորեցաւ։

*** Գոնեայի Զէյթիպին և Հանրօգուտ չինութեանց նախկին նախարար Սինապեան էֆ. երէկ Ներքին գործոց նախարար Հաճի Սաիլ պէյի հետ տեսակցեցան։

*** Գաղաքապետութեան քննիչները երէկ առաւ քննեցին օսմ. զինուորներուն զրկուած հացերը և 2000 օխայի չափ հացերու կշիռը պակաս գտնելով գրաւեցին զանոնք։

*** Ոսկեղջիւրի շոգենաւային ընկերութեան համար Հոլանտայէն շոգենաւ մը բերուեցաւ երէկ Պոլիս և Հոլանտական դրօշը վար առնուելով օսմ. դրօշ պարզուեցաւ։

*** Հոլանտական մարտանաւը երէկ Միջերկրական ուղեւորեցաւ։ Անոր տեղ ուրիշ մարտանաւ եկաւ երէկ։

*** Բաղաքապետութեան կողմէ Էվգաֆի նախարարութենէն փոխ առնուած 40,000 ոսկին երէկ յանձնուեցաւ Զրրչերի այրած թաղերուն վերաշինութեան յանձնառուներուն, կալի և ջուրի ընկերութեան և ուրիշ զանազան ապարքերու, որոնց համար «իլամ» հանուած է։

*** Իտալական դեսպանատան Ա. Թարգման Մ. Կալի երէկ Վարչապետին այցելեց և Տրիպոլսոյ ու Պէնկազիի մէջ մնացած օսմ. զինուորներուն մասին տեսակցեցաւ։

*** Բարիզի ելմտական յանձնաժողովին օսմ. պատուիրակներուն Ա. քարտուղար Բեազիմ պէյ երէկ ռումանական շոգենաւով մեկնեցաւ։

*** Ելմտական նախարարութեան ընդհանուր քննիչ Մ. Տը Մոնբէալ երէկ պատերազմական պաշտօնատան մէջ վարչապետ Մահմուտ Շեվքէթ փաշայի հետ տեսակցեցաւ։

*** Անատոլուի երկաթուղիին Բ. անօրէն Մ. Քիւնթէր վարչապետին հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

*** Օսմ. սպաներէն Ֆատալ էֆ. Այ Սթէֆանօյէն օգնաւով թռիչք մը կատարեց և վերադարձին Ծովուն վրայ գտնուած միջոցին մեքենային խանգարուելը տեսնելով Մաքրիգիւղի մօտ վար իջնելու ստիպուեցաւ անվնաս, յետոյ օդանաւը նորոգուելով Այսթէֆանօ վերադարձաւ։

*** Երէկ աւստրիական շոգենաւով Ադրիականի նաւահանգիստներէն 550 և ուրիշ շոգենաւով մը Սելանիկէն 154 իսլամ գաղթականներ Պոլիս եկան մեծ մասամբ կին և տղայ և թաղաքական պաշտօնեաներու միջոցաւ յարմար վայրեր զետեղուեցան։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՍԻԶԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պելկրատ 30 Մայիս.— Բասիլի յայտարարութիւնները պարունակող Պելկրատի պաշտօնական հեռագիրէն ջնջուած էր մաս մը որ հետեւեալը կ'ըսէր.

«Պալքանեան խնդիրներու լուծումը թերեւս կը վնասէ Եւրոպական պետութիւններէն մէկուն շահերը։ Մենք ապագային պիտի աշխատինք դարմանել այդ վնասները և առողջ ու բարեկամական յարաբերութիւններ հաստատել այն բոլոր տէրութեանց հետ, որոնք հրաժարեցան պալքաններու մէջ հողային ընդարձակումներու ձգտելէ և այն բոլոր տէրութեանց հետ որոնք կը փափաքին խաղաղ և բարեկամական յարաբերութիւններ պահպանել պալքանեան տէրութեանց հետ։

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԵՆԷՆ ՅԵՏՈՅ

Աթէնք, 31 Մայիս.— Աթէնքի մամուլը ջերմ կերպով կ'ողջունէ հաշտութեան ստորագրումը։ Ուրախութիւնը աւելի մեծ պիտի ըլլար եթէ վերջին օրերու Պուլկարեւոյն դէպքերը և Պուլկարիոյ դիրքը չմթագնէին քաղաքական հորիզոնը։

Հելլէն թերթերը կ'աւելցնեն թէ Յունաստան կ'ուզէ այսուհետեւ Թուրքիոյ հետ բարեկամաբար ապրիլ։ Միլիոնաւոր Յոյներ կը գտնուին Թրակիոյ և Փոքր Ասիոյ մէջ։ Թուրքիա անցեալի սպաները պէտք չէ կրկնէ եթէ կ'ուզէ յառաջդիմել։ Եւ քանի Թուրքիա չի վնասեր Յունաստանի, վերջինը միշտ պատրաստ պիտի ըլլայ Թուրքիոյ օգնելու այնքան որքան իրմէ կախուած է։

*** Վիէննա 31 Մայիս.— «Ֆրէմտէն պլաթ» հաշտութեան կնքման մասին խօսելով կ'ըսէ.«Հակառակ անոր որ Թուրքիա այնքան կորուստներ տուաւ, տակաւին իրեն կը մնայ ուշխատութեան լայն դաշտ մը, մասնաւորապէս անխուսափելի դարձած բարենորոգումներու տեսակէտէն։ Այժմ առիթն է որ զարգանայ քաղաքականապէս, անտեսապէս և մտաւորապէս։

*** Սոֆիա. 31 Մայիս.— Հաշտութեան ստորագրումը հոս սպասուած արարողութիւնը առաջ չբերաւ այն պատճառաւ որ Պուլկարիոյ և իր Դաշնակիցներուն միջեւ գտնուած կնճռոտ կացութիւնը հասարակութեան վրայ մտահոգութիւն առաջ բերած է։

Այսու հանդերձ կ'սպասուի որ այդ կացութիւնը շուտով վերջնական լուծում մը գտնէ։

Աթէնք 31 Մայիս.— Երէկուան ամբողջ օրը Պուլկարները շարունակերին յարձակիլ Յոյներուն վրայ։

Եթէ այդ յարձակումները չդադրին դարձեալ է թէ հեղէն նաւատորմիղը միջամտէ։

«Բաթրիս» կ'ըսէ։ «Եթէ Եւրոպա անմիջապէս չմիջամտէ, Պուլկարներու ընթացքը նոր պատերազմի մը տեղի պիտի տայ։

Պելկրատ, 31 Մայիս.— Սերպիոյ Սոֆիայի դեսպանը գիշերը մասնաւոր կառաքումով Սոֆիա մեկնեցաւ։

Վարչապետ Մ. Բասիչ տակաւին չէ մեկնած դէպի Զարիպրոտ։

Բարիզ, 30.— Սոֆիայէն կը յայտնեն կացութեան ծանրակշիռ հանգամանքը որ կը յատկանշուի անով որ Թագաւորը ընդդիմադիր կուսակցապետները իր մօտ կանչած է անոնց կարծիքը հարցնելու համար տերպետական խնդրին շուրջ։

Բոլորը միաձայնութեամբ բան են թէ պէտք է պահպանել Պուլկար պահանջումները Մակեդոնիոյ մասին։

*** Օսմ. գործակալութիւնը կ'իմանայ թէ վարչապետ Մահմուտ Շեվքէթ փաշա հետեւեալ հեռագիրը ղրկած է օսմ. պանքայի տնօրէն Մ. Ռէվուալի որ վերջերս հրաժարեցաւ.

«Կը ցաւիմ ձեր հրաժարումին առթիւ։ Շնորհակալ եմ Պոլիս մնացած միջոցիդ ձեր մատուցած ծառայութիւններուն համար և կը յուսամ թէ օսմ. կառավարութիւնը միշտ վստահ պիտի ըլլայ ձեր բարի տրամադրութեանց վրայ։

ԿԱՐԵՒՈՐ

Թերթիս չորս ուն պաշտօնեայ Պետրոս էֆ. Վանեան Թոգաթ, Սըվաշ, Մալաթիա, Խարբերդ, Արաբկիր ուղեւորուած է, «Մանդումէ»ի բաժանորդական հաշիւները կարգադրելու համար։ Կը խնդրենք ամէն տեսակ դիւրութիւն տալ իր չեալին։

ՆՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ

Ամասիայի մեր նոր Գործակալ-Թղթակիցն է Յակոբ էֆ. Նալչաճեան, որուն պէտք է դիմել բոլոր հաշուական խնդրոց և նոր բաժանորդագրուելու համար։

*** Զիլէի մեր նոր Գործակալ-Թղթակիցն է Յարութիւն էֆ. Զաքրը Պոզտեան, որուն պէտք է դիմել բոլոր հաշուական խնդրոց և նոր բաժանորդագրուելու համար։

ՄԱՄՈՒԼի ամէ է և մօտ օրէն լոյս կը տեսնէ Ֆրանսայի հեղինակաւոր գրող Ֆրանսուա Գոբէի «Դարբիններու Գործադուլ»ը, թարգմանութեամբ երիտասարդ գրող՝ Յովհաննէս Գմբէթեանի։

Թոգաթի մեր Թղթակից գործակալն է, գրավաճառ Միհրաք էֆ. Իսքէնտէրեան, որուն պէտք է դիմել բոլոր հաշուական խնդրոց և նոր բաժանորդագրուելու համար։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍԸ.— Վաղը, կիրակի, առտուան ժամը 9ուկէսին Բերայի Էսթեան Վարժարանին մէջ տեղի կ'ունենայ Գրական Ասուլիս՝ նուիրուած քանասաղծ Յովհ. Սէրթեանի, իր քսանամեայ յոբելէանին առթիւ։ Պիտի նախագահէ Պ. Գրիգոր Զոհրապ։ Պիտի խօսին Վահան էֆ. Թէքէեան և Տիրան Զրաքեան։

ՄՈՒՇՏԱԿԻ ՊԱՀԳԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Ուստի՝ և փաստակար միջատներուն դէմ Ձեր մուշտակները պահպանելու համար թերա՝ Թոգաթլեանի դիմաց Մէհմէտ Ալի Քէրիմօֆ՝ վաճառատունը փութացէք։ Այս վաճառատան մէջ՝ եռաչխատութեամբ ամէն տեսակ մուշտակներ կը պահպանուին, ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ նորաձեւ գուլպաներ կ'ըլլան։

ՌԱՅՖԻՒԻ ԽՆԴԷ ԵՒ ՃԷԼԱԼԷՏՏԻՆԸ

Մաքսիր Թրքանարէնով։

Փնտռեցէք բոլոր գրավաճառներուն, ծխավաճառներուն և լրագրավաճառներուն քով։ Խնդրը՝ Կոստանդնուպոլիս 13 ղրշ. գաւառ՝ 15։ Ճէլալէտտինը՝ Կոստանդնուպոլիս 3, գաւառ 4։

ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՄԷՋ

Սկիւտար, Տաղ Համամ, Սեկամօզի ճամբէին վրայ, չորս սենեակով և պարտէզով տուն մը վարձու է։ Պայմանները հասկնալու համար դիմել խմբագրատուն։

ԳԾԱՄԱՐՁԱՒԱՆ 1—9 թիւ, աշխատասիրութիւն Խաչիկ էֆ. Ինկիլիզեանի։ Կեդրոնատեղին է Օսմանեան բազմաթիւ դասարան և քառարաններու հեղինակ Պետրոս էֆ. Կարապետեանի մօտ։

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ„Ի ՆՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐԸ

Մեր նոր թղթակից-գործակալներն են՝
ՕՐՏՈՒ.— Խաչիկ էֆ. Սէֆիէրեան։
ԿԻՐԱՄՈՆ.— Գրիգոր էֆ. Գալբեան։
ՏՐԱՊԻԶՈՆ.— Գաբրիել էֆ. Պալարեան
որոնց պէտք է դիմել բոլոր դրամական գործերու և բաժանորդագրութեան համար։ Իսկ իբրեւ հատուցեալ Տրապիզոնի համար միայն ու միայն պէտք է դիմել Սարգիս էֆ. Ցագոեանի։

ՅՕԳԻՔ Ֆ. ՃԷՆԳԱԼԷՄԵԱՆ

ՄԱՆՆԱԴԷՏ

Ե. ԼԵՌՆԱՅԱՆ Ե., ԵՒ ՍՈՐՕՒԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵՆ

Գնաւոր Ֆ. Ազգ. Կիւանդանոցին գործադրուած դեղերուն համար՝ իր մասնագիտութեան կատարեալ ազնուութեամբ կարի ժամանակի մէջ ի գործ դնելով և նոր ջերմամիզաչափ, թերմիսմետրներ (ջերմաչափներ), մինչեւ մոտոր բրտաքաթի ցարդաքանիներ, գէշ գրանցանուն յատակ եկած ամենակարեւոր ապարանքներ, անվարակալութիւն, ոսկեայ ոսկերչական վերանորոգում գործարանում հասնող Վիրակի նոր ամենայն դեղերով ի տան, գաղանքի և ձուլականներու ուղարկութիւններ։

Գործակցակցաքան համար ոսկեղեն գործարանումներու հետ։ Լաւագոյն Սալվարտոնի երկաթին նկարագրութիւնը մասնաւոր քանակով կը գտնուի դիւրամատոյց գինի գնով։

Բացի Վասէանենէ, իր գործարանէն ստէպ գտնուած դիւանդներուն ճարտարութիւնը, քանի մը գանգրեր մանրաբանական ցանուցիներ առանց վճարումի։ Բացի կիրառելի, ամէն օր կը գտնուի Գալիս, Սեկի Բաղեանանէ նաստէսի թիւ 4, Հայի Ալտիվէրտի դեղատանը։ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹ տերը ունի։

ՀԱՅԱՎԱՃԱՌՈՒՄ ԵՒՐՈՊ-ԹԵՐԹԵՐՈՒ

«ԲՈՒՐ ԷՖ ԲԷՕԲԼԸ ՅՕՐԱՆ»
Հայկական պահանջներու նուիրուած
«Բրթի Ժուրնալ»
Աչքառնահնչակ պատկերազարդ քաղաքական երգիծաթերթ
«ԼԸ ՄԱԹԷՆ», «ԼԸ ԹԱՆ», «ԼԸ ԺՈՒՐՆԱԼ» են. քաղաքական օրաթերթեր
Գումարական լրագրավաճառներու մատնաւոր գիրք։ Դիմել Գալիս, Գալաթ Ալէ ճառաէսի թիւ. 72, Եփրատ գործակալութիւն, Մուսթաֆա Բիւրքճեանի։

ՄԱԼԻՒՃԻ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

Միւթեգաիրին վէ էյթամ վէ երամիլի իլմիյէտէն 324 սէնէսի թէմուզընա գասար կէյնէն սէնէյէրտէն մաթլու